

zelena dežela

Glasiló Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

št. 70, november 2008

stran

4

Pogovor - Marijan Perša
**Živinoreja zagotavlja
stabilnejše gospodarstvo**

stran

10

Aktualno
**XXIII. tradicionalni
posvet Kmetijske
svetovalne službe**

stran

6

Tema meseca
**Slovensko kmetijstvo v
spremenjenih podnebnih
razmerah**

stran

16

Socialno varstvo
**Zaposlovanje
na kmetiji**

Bo kmet sam nosil breme sprememb?

» CIRIL SMRKOLJ

predsednik

Modri misleci so že pred časom dejali, da svet postaja globalna vas in da je globalizacija edina stalnica v tem nenehno spreminjajočem se svetu. In če nekateri pojejo hvalnice povečani konkurenci kot posledici globalizacije, ker je prinesla nižje cene, so kmetje v tem klobčiču potegnili krajši konec. Kmetje čedalje bolj čutijo posledice povečanih cen energije. Nižje cene pridelkov ob višjih stroških pridelave in prireje pomenijo, da kmetom za razvoj kmetij ostaja vedno manj ali celo nič.

Še posebej, ker se je kmet ponovno znašel na zatožni klopi kot eden od krivcev za podnebne spremembe. Od njega se pričakuje, da bo sam odpravil tako vzroke kot posledice podnebnih sprememb, pri tem pa vsi pozabljajo koristi in prednosti, ki jih kmetijstvo prinaša. Kot je bilo opozorjeno na nedavnem posvetu Kmetijske svetovalne službe Slovenije na Bledu, kjer smo razpravljali prav o podnebnih spremembah in skupni kmetijski politiki, tako Evropska komisija kot tudi naša država ne predvidevata dodatnih sredstev za to. Slovenija je sicer sprejela strategijo za prilagajanje slovenskega kmetijstva in gozdarstva podnebnim spremembam, ki je dobra podlaga za pripravo akcijskega načrta, vendar bo brez denarja to ostala le še ena papirnata odločitev.

Še na nekaj je treba opozoriti. Posledice zloma kapitalskih trgov čuti tudi kmetijstvo. Zmanjšali sta se poraba in kupna moč prebivalcev, kar pomeni, da kmetje veliko težje prodamo svoje izdelke. Povišali so se investicijski stroški, čedalje težje in pod strožjimi pogoji se najemajo posojila za nove naložbe, kar še dodatno maje že sedaj negotov položaj kmetov. Zato pričakujemo, da bo vlada pri načrtovanju ukrepov za zmanjšanje posledic finančne krize upoštevala tudi prej omenjena dejstva in med morebitne prejemnike spodbud ali pomoči vključila tudi kmete.

Sicer pa v prihajajočem letu pričakujemo, da bosta tako program vlade kot državni proračun vsebovala spodbude za ohranjanje in povečevanje rasti. Brez tega si namreč ne moremo predstavljati povečanja deleža samooskrbe države s slovenskimi pridelki in vsaj ohranjanja socialne varnosti na podeželju. Država si ob napovedanih kriznih časih za zaposlovanje v industriji nikakor ne more privoščiti še dodatnih socialnih težav na podeželju, saj od kmetijstva živi skoraj četrtina prebivalcev Slovenije.

Kako najti pravo pot? Zagotovo bi bilo lažje, če bi vzpostavili tvoren socialni dialog in vanj končno vključili tudi kmete. Doslej so nas odrivali na rob, vendar moramo tudi mi imeti možnost predstaviti svoje težave, mnenja in predloge. Vem, da smo sposobni tvorno sodelovati in prispevati k iskanju pravih rešitev za našo družbo, saj ni razvoja Slovenije brez pomembne vloge kmetijstva in podeželja. In to naj bo popotnica novi vladi, ko bo snovala našo prihodnost za prihodnja štiri leta.

IZ VSEBINE

NOVICE

Zadnji rok je 31. december 3
Prof. dr. Milan Pogačnik je novi minister
za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano 3

POGOVOR – MARIJAN PERŠA

Živinoreja zagotavlja stabilnejše gospodarstvo 4

TEMA MESECA – PODNEBNE RAZMERE

Slovensko kmetijstvo v spremenjenih
podnebnih razmerah 6

AKTUALNO

Pripravljeni na podnebne spremembe 10
Politika marsikdaj nima odgovorov 12
Pomoč po toči in zaščita pred njo 12

MEDNARODNA DEJAVNOST

Obisk madžarske kmetijske zbornice 13
Vseživljensko učenje 13
Petnajst let delovanja Kmetijske zbornice Češke 13

GOZD IN LES

Največ vlog za gozdarsko mehanizacijo 14

SOCIALNO VARSTVO

Zaposlovanje na kmetijah 15
Vedno dražja elektrika 16

NAPOVEDNIK IZOBRAŽEVANJ

Izobraževanja na kmetijsko-gozdarskih zavodih 18

KMETIJSKI TRGI

Cene pridelkov so se znižale 19

KMETIJSKO-GOZDARSKI ZAVODI

KGZS-Zavod Ljubljana in Zavod Celje 20
KGZS-Zavod Murska Sobota in Zavod Nova Gorica 21
KGZS-Zavod Novo mesto 22

ZA SPROSTITEV

Recept, zanimivosti 23

VABILA

Napovedi dogodkov 24

Zelena dežela je glasilo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije,
Celovška 135, 1000 Ljubljana, tel.: 01/ 513 66 00, faks: 01/ 513 66 50,
e-naslov: zelena.dezela@kgzs.si.

Uredništvo: mag. Tatjana Čop, odgovorna urednica,
KGZS, Celovška 135, 1000 Ljubljana, tel.: 01/513 66 40, 01/513 66 52.

Grafično oblikovanje, prelom in izvedba: Kmetijska založba, d.o.o.

Jezikovni pregled: Marjana Cvirn. Tisk: Delo, d. d.

Naklada: 93.000 izvodov. Cena: 0,35 €. Časopis je za člane KGZS brezplačen.

Zadnji rok je 31. december

Če se želite prijaviti v kontrolo ekološkega kmetovanja, morate to storiti do konca leta.

Vsi, ki se želite v letu 2009 vključiti v ekološko kmetovanje in pridobiti podporo za leto 2009, se morate do konca tega leta oz. 31. decembra 2008 prijaviti v kontrolo.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je na spletnih straneh objavilo seznam akreditiranih organizacij za kontrolo in certificiranje ekološke pridelave oziroma predelave ekoloških kmetijskih pridelkov oz. živil.

To so:

- Inštitut za kontrolo in certifikacijo v kmetijstvu in gozdarstvu (02 228 49 31; www.kon-cert.si)
- Inštitut za kontrolo in certifikacijo Univerze Maribor - IKC (02 250 58 49; www.ikc-um.si)

- Bureau Veritas, d.o.o. (01 475 76 61; www.bureauveritas.si)

Informacije o ekološkem kmetovanju in finančnih podporah lahko dobite na naslednjih dveh informacijskih točkah:

- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (01 478 90 00; skop.mkgp@gov.si; www.mkgp.gov.si)
- Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja (01 580 77 92; aktrp@gov.si; www.arsktrp.gov.si)

Več o ekološkem kmetovanju pa lahko najdete na spletni strani ministrstva www.mkgp.gov.si.

Ni se treba razgaliti. Bureau Veritas jamči, da je neoporečno.

Na področju kontrole kmetijskih pridelkov in živil vam nudimo širok nabor storitev:

Kontrola integrirane in ekološke pridelave, certificiranje po shemi GLOBALG.A.P., FAMI-QS, IFS in BRC ter certificiranje zaščitene kmetijskih pridelkov in živil (geografsko poreklo in označba, tradicionalni ugled in višja kakovost).

BUREAU VERITAS
www.bureauveritas.com
 Kontakt: 01 47 57 661
marko.majer@si.bureauveritas.com

BUREAU VERITAS

Move Forward with Confidence

Prof. dr. Milan Pogačnik je novi minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Predsednik KGZS Ciril Smrkolj se nadeja dobrega sodelovanja in je novemu ministru že čestital ob imenovanju.

V petek, 21. novembra, so poslanci potrdili imenovanje novega ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano prof. dr. Milana Pogačnika.

Ministrsko mesto prof. dr. Milanu Pogačniku ni tuje, saj je za ta resor skrbel že v vladi Antona Ropa leta 2004, in sicer od aprila do decembra. Profesor Pogačnik je po stroki dok-

tor veterinarske medicine in je dolgoletni dekan ljubljanske Veterinarske fakultete.

V svoji predstavitvi pred člani Odbora za kmetijstvo je poudaril pomen sodelovanja s kmetijskimi organizacijami in stroko. Prav tako je izpostavil delo ministrstva in drugih organizacij ter posameznikov, ki so dejavni v slovenskem kmetijskem prostoru na po-

dročjih pridelave varne hrane po dostopnih cenah, ohranjanja poseljenosti in obdelavnosti podeželja, zavarovanja kmetijskih zemljišč pred onesnaženjem in nesmotrno rabo, izboljšanja virov za trajnostno pridelavo hrane, povečanja konkurenčnosti in dohodkovne ravni kmetijskih gospodarstev. Glede izplačevanja subvencij je novi minister izjavil, da je eden izmed njego-

vih ciljev, da so izplačila izvedena decembra. Pri tem je tudi omenil možnost akreditacije kmetijske svetovalne službe za neposredni vnos vlog. Po njegovih besedah bi moralo biti delo resornega ministrstva in agencije za kmetijske trge in razvoj podeželja bolj usklajeno, uredb pa naj ne bi tako pogosto spreminjali.

» (TČ)

Živinoreja zagotavlja stabilnejše gospodarstvo

Na kmetiji, ki redi do 200 glav govedi, od tega 60 molznic, in obdeluje 85 hektarjev je zanesljivo dela več kot dovolj. Vendar Marijan Perša, lastnik kmetije, kljub obilici dela najde čas za dejavnosti, ki jih opravlja kot predsednik OE KGZS Murska Sobota.

Kateri so glavni dolgoročni izzivi kmetijstva na vašem območju?

Strateško dolgoročno vprašanje na našem območju je promet z nepremičninami, zlasti s kmetijsko zemljo. Tu ne smemo dopustiti, da pridemo na prepah, še zlasti ob meji. Zgodovina nas uči, da je lastništvo zemljišč ob meji ključnega pomena za ohranjanje narodnostnega ozemlja, zato kapital ne sme prevladati nad nacionalnim interesom. Zemljišča so dragocena, ob meji pa jih lahko primerjamo z družinsko srebrnino. Na tem področju bo moral Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov biti bolj dejaven. Če se pojavi na obmejnem območju ponudba zemljišč, mora biti iz prej navedenih razlogov prvi kupec sklad ali sosednja kmetija.

Drugi dolgoročni izziv pa je zložba zemljišč. Veliko število malih parcel slabša ekonomiko in za izboljšanje konkurenčnosti je nujno, da se število parcel zmanjša, njihova velikost pa poveča.

Katera so trenutna odprta vprašanja, s katerimi se soočate na vašem območju?

Najprej bi izpostavil vprašanje razpisov v kmetijstvu, predvsem z zornega kota sorazmerno intenzivnih živinorejskih kmetij. Te so v za-

Marijan Perša, predsednik OE KGZS Murska Sobota

dnjih letih sredstva vlagale v povečanje zmogljivosti hlevov, skladišč za krmo, posodobitve molzišč in krmilnih sistemov ter nenazadnje povečanje obsega kmetijskih

površin. Zato marsikje niso vlagali v posodobitev kmetijske mehanizacije. Upamo, da bo kmetijsko ministrstvo pri razpisih to upoštevalo in dalo takim kmetijam možnost, da

Na kmetiji Perša se ukvarjajo z govedorejo in poljedelstvom. Redijo okrog 60 krav, skupaj pa od 180 do 200 glav govedi, za katere pridelajo krmo na okrog 85 hektarih lastnih in najetih njivah in travnikih. Letno oddajo okrog 400.000 litrov mleka. Na kmetiji delajo ob gospodarju še žena Marija in sinovi Marijan, Anton in Matej. Večino žit, ki jih pridelajo, uporabijo za krmo, občasne presežke pa prodajo.

si tudi s pomočjo razpisov obnovijo strojni park. To je nenazadnje tudi pomemben argument, da mladi ostanejo na kmetiji. Sodobna tehnika prepriča mlade, seveda pa zagotavlja tudi bolj varno delo.

Med pomembnejšimi vprašanji je tudi cenovna politika. V zadnjem obdobju so se cene večine kmetijskih pridelkov prej znižale kot povišale, nekatere cene gnojil, krmil in goriv pa so se celo podvojile.

Tretja aktualna tema pa so težave pri odkupu živali v mesno predelovalni industriji, posebej v Pomurki, ki je dolžna kmetom po nekaj mesecev. Kmetje iz Pomurja se bojimo, da ne bomo mogli več poslovati z najbližjo tovarno. Zato smo na zadnji seji območne enote KGZS Murska Sobota svetniki sprejeli sklep, da »kmetom predlagamo, da zaradi zapletenega položaja v Pomurki iščejo druge trge za prodajo živine«.

Nekateri člani KGZS so bili nezadovoljni z dosedanjim vodenjem zbornice in s kakovostjo storitev. Še zlasti na vašem območju so bile izrazite težnje po večji samostojnosti območnih enot.

Ta težnja je povezana vsebinsko predvsem z rednim financiranjem delovanja za-

Pogled na idilično vas Fikšinci

voda. Nedopustno je, da morajo zavodi najemati kredite za tekoče stroške poslovanja. Hočemo torej, da je tisti del financiranja zavoda, ki opravlja javne službe, financiran

po dvanajstinah. Pričakujem pa tudi, da postanejo zaposleni v kmetijski svetovalni službi enakovredni zaposlenim na Agenciji za kmetijske trge in razvoj podeželja

in da bodo svetovalci pridobili akreditacijo, oziroma da so bo izboljšala koordinacija z agencijo, da bo izvedba storitev za člane zbornice učinkovitejša in enostavnejša.

Za vodstvo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije bo pomemben izziv pri urejanju cenovnih razmerij v verigi od pridelave do trgovske police. Razmerja opisujem približno tako, da smo kmetje postali sužnji na svoji zemlji, trgovci pa so iztisnili dušo pridelovalni industriji in kmetom. Nesprejemljivo je, da trgovina v tej verigi vzame toliko, kot želi. Razmerja od njive do mize so zgolj v korist trgovcev in tako nesorazmerje jemlje voljo do dela na začetku verige. Vendar, če ne bo pridelave, bo cela veriga trpela, tudi trgovec, saj bo kupna moč manjša.

Vaše območje imamo v ostalih delih Slovenije za slovensko žitnico. Trenutno se zaključuje setev ozimnih žit. Kako so pričujoča gibanja cen žit vplivala na setev v Pomurju?

Velika nihanja cen so močno zmanjšala zanimanje za pridelavo žit na manjših kmetijah in majhnih parcelah. Te površine niso dajale resnega dohodka in zato so bile male kmetije na razpotju. Nihanja so negativno vplivala na pridelavo žit in koruze na malih kmetijah in ti pridelki bodo naslednje leto manjkali. Zato poudarjam, da so kmetije, ki se ukvarjajo z živinorejo, najboljša podlaga za stabilnejše cene in stabilnejše gospodarstvo. Živinorejske kmetije so večje, približno 80 odstotkov pridelkov z njiv porabijo zase, 20 odstotkov pa mora biti rezerv. In te rezerve, ki jih damo na trg takrat, ko so dobro plačane, so pomemben viri dohodka na živinorejski kmetiji.

»MARJAN PAPEŽ

Osebna izkaznica območne enote KGZS Murska Sobota

Število članov: 15.532
(13,76 % vseh članov KGZS)

OE Murska Sobota zajema štiri odbore izpostav: Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer in 27 občin.

Površina, ki jo OE zajema, meri 1.336 km² (6,6 % površine celotne Slovenije) - od tega je: njiv in vrtov 40,9 %, gozdov 26,8 %, travinja 18,7 %, nerodovitnih površin 8,2 % ter sadovnjakov in vinogradov 5,4 %.

Pomembne kmetijske dejavnosti: reja goveda, prašičev in perutnine, v manjšem obsegu tudi reja konj ter ovčereja in kozjereja. V Pomurju se vzredi več kot polovica govedi lisaste pasme v Sloveniji, prav tako se več kot polovica vseh prašičev v Sloveniji vzredi v Pomurju.

Sedež območne enote:
KGZS – Zavod Murska Sobota
Ulica Štefana Kovača 40
9000 Murska Sobota
Tel.: 02 539 14 10

ODBORI IZPOSTAV:

Odbor izpostave KGZS Gornja Radgona

Zajema območje občin: Sv. Jurij, Radenci, Gornja Radgona in Apače.

Predsednik OI je dr. Alojz Slavič, podpredsednik Alojz Bauman, člani: Jožef Bračko, Sašo Peček, Danilo Rihtarič in Janez Rihtarič.

Tajnik OI: Anton Slana, KGZS – Zavod Murska Sobota, tel.: 02 568 10 76

Odbor izpostave KGZS Lendava

Zajema območje občin: Črenšovci, Velika Polana, Razkrižje, Odranci, Turnišče, Dobrovnik, Kobilje in Lendava.

Predsednik OI je Ivan Špilak, podpredsednica Magdalena Rudaš, člani: Štefan Halaš, Jožef Jaklin in Ivan Smolko.

Tajnik OI: Jože Cigan, KGZS – Zavod Murska Sobota, enota Lendava, tel.: 031 703 616.

Odbor izpostave KGZS Ljutomer

Zajema območje občin Križevci, Veržej in Ljutomer.

Predsednik OI je Jožef Slavič, podpredsednik Srečko Horvat, člani: Jožef Slavič, Jernej Slavič, Kristijan Stajnk in Franc Stajnk.

Tajnica OI: Marjana Sovič, KGZS – Zavod Murska Sobota, enota Ljutomer, tel.: 02 584 98 60.

Odbor izpostave KGZS Murska Sobota

Zajema območje občin: Beltinci, Tišina, Moravske Toplice, Puconci, Cankova, Rogašovci, Kuzma, Grad, Gornji Petrovci, Hodoš, Šalovci, Murska Sobota.

Predsednik OI je Alojz Gomboc, podpredsednik Dominik Pertoci, člani: Martin Duh, Marijan Perša in Daniel Puhan.

Tajnik OI: Ivan Bauer, KGZS – Zavod Murska Sobota, tel.: 02 539 14 21.

Spletna stran KGZS – Zavoda Murska Sobota: www.kgzs-ms.si

Slovensko kmetijstvo v spremenjenih podnebnih razmerah

Pričakovane podnebne spremembe bodo prizadele rastlinsko pridelavo in živinorejsko proizvodnjo. Proizvodnja hrane bo ogrožena zaradi vročinskih valov, suše in škodljivcev, izpadi pridelka bodo pogostejši.

Slovensko kmetijstvo se bo v prihajajočih letih moralo spopasti tudi z vplivi podnebnih sprememb. Podnebje je eden glavnih dejavnikov kmetijstva in le učinkovito prilaganje kmetijstva na podnebne spremembe omogoča doseganje optimalne količine in kakovosti pridelka. Kmetijska pridelava je odvisna predvsem od temperature zraka, sončnega obsevanja, zračne vlage ter količine in razporeditve padavin, pomemben vpliv pa imajo tudi pojavi ekstremnih vremenskih dogodkov, kot so suše, poplave, neurja ipd.

V zadnjih desetletjih opazimo večjo spremenljivost podnebja in predvideni scenariji kažejo tudi v prihodnosti na precejšnje spremembe podnebja. Predvidene podnebne spremembe bodo prizadele tako rastlinsko pridelavo kot živinorejsko proizvodnjo. Proizvodnja

hrane bo ogrožena zaradi vročinskih valov, suše in škodljivcev, pogostejši pa bodo tudi izpadi pridelka. Vse to pa bo posledično vplivalo na zdravje ljudi in kakovost njihovega življenja. Podnebne spremembe bodo vplivale tudi na oskrbo s hrano, cena hrane bo predvidoma višja za 10 do 20 %. Pomembno je, da se na predvidene spremembe v kmetijstvu dobro pripravimo oziroma se nanje prilagodimo ali vsaj ublažimo njihov učinek.

PREDVIDENE PODNEBNE SPREMEMBE V SLOVENIJI

Posledice podnebnih sprememb so tudi v Sloveniji že precejšnje in izmerljive. Projekcije podnebnih sprememb v Sloveniji kažejo, da so splošni trendi naslednji: višja temperatura zraka na celotnem njenem območju, nižja povprečna relativna vlažnost zraka, daljše trajanje sončnega obsevanja, več pov-

sem jasnih dni in manj povsem oblačnih, manj megle, manj dni s snežno odejo in dni s padavinami nasploh, spreminja pa se tudi časovna porazdelitev padavin, kar prispeva k pogostejšemu pojavljanju poletnih suš (preglednica 1).

Slovenija se je v zadnjih 50 letih ogreela za več kakor 1 °C, kar je hitreje od svetovnega in evropskega povprečja. Po nekaterih scenarijih se bodo v obdobju od leta 2001 do 2030 v Sloveniji temperature zraka predvidoma povečale za 0,5 °C do 2,5 °C, od leta 2031 do 2060 za 1 °C do 3,5 °C in od leta 2061 do 2090 za 1,5 °C do 6,5 °C. Vsi štirje letni časi bodo do konca stoletja toplejši, zima za okrog 3,5 °C, pomlad za 3,3 °C, poletje za 5,0 °C in jesen za 4,2 °C.

Pri padavinskem režimu opazimo upadanje padavin predvsem v prvi polovici leta in naraščanje v drugi polovici. Take spre-

membe vplivajo na zmanjšano razpoložljivost vode ter pogostejše in dlje časa trajajoče pomladne in poletne suše. Od devetih hudih suš v Sloveniji v zadnjih 40 letih jih je bilo kar šest v zadnjih 15 letih. V prihodnjih scenarijih naj bi se relativna količina padavin pozimi povečala okvirno za 20 %, poleti pa zmanjšala za okvirno 17 %.

KAKŠEN UČINEK BODO IMELE PODNEBNE SPREMEMBE NA KMETIJSTVO?

Podnebne spremembe vplivajo na fiziologijo rastlin in živali, na prostorsko razširjenost, na fenologijo in na prilagoditveno sposobnost organizmov. Spremembe vsebnosti CO₂ v ozračju ter spremembe temperature zraka in količine padavin bodo neposredno vplivale na stopnjo metabolizma in razvoja pri živalih kot tudi na fo-

Preglednica 1. Trendi povprečne letne temperature zraka (°C/50 let) in relativna sprememba količine padavin (v % na 50 let) v Sloveniji za 50-letno obdobje 1951–2000

Lokacija	Trend temperature zraka (°C/50 let)	Relativna sprememba količine padavin (v % na 50 let)
Maribor	1,7	-1,5
Ljubljana	1,4	-2,2
Celje	1,4	-7,8
Novo mesto	1,2	0,9
Slovenj Gradec	1,1	-6,3
Murska Sobota	1,1	1,6
Kočevo	0,8	-15,7
Rateče	0,8	-21,1
Postojna	0,7	13,1
Črnomelj	1,3	-4,9
Portorož	0,6	-9,0
Povprečje	1,1	-5,2

(vir: Sušnik, 2006)

tosintezo, dihanje, transpiracijo, rast in sestavo tkiv pri rastlinah. Zaradi dviga temperature in spremembe količine in razporeditve padavin se bodo rastlinske in živalske vrste premaknile na višje nadmorske višine in proti polom, zato bodo spremenjena območja, kjer bo mogoče gojiti določene rastline oziroma pasti živino. Zaradi prostorskih premikov kmetijske pridelave bo prišlo tudi do premikov predelovalne industrije. Posledica višjih temperatur bo skrajšanje rastnih dob in

zgodnejše dozorevanje pri kmetijskih rastlinah. Tudi razvojni krog škodljivcev bo krajši, zato bodo imeli škodljivci več generacij v istem letu, toplejše zime bodo povečale možnost preživetja številnim škodljivcem in povzročiteljem bolezni, škodljivci in bolezni se bodo selili skupaj s selitvijo območij, primernih za kmetijsko pridelavo. Povečana koncentracija CO₂ v ozračju bo pospešila rast kulturnih rastlin in plevelov. V prihodnosti se zaradi spremenjenih podnebnih spre-

Preglednica 2. Nekateri učinki spremenjenega podnebja na kmetijstvo (vir: Sušnik, 2006)

Positivni vplivi	Daljša vegetacijska doba Gnojilni učinek povečane koncentracije CO2 Primernejše temperaturne razmere za gojenje toplotno zahtevnih rastlin
Pogojno pozitivni vplivi	Prostorski premiki kmetijske proizvodnje: - pomik vegetacijskih pasov, sprememba obsega pridelovalnih površin, premik v višje lege, - izboljšanje/poslabšanje toplotnih karakteristik zdaj prehladnih/že zdaj pretoplih območij. Sprememba kakovosti pridelka Spremenjen izbor sort Spreminjanje ustaljene agrotehniške prakse: - sprememba datumov setve, saditve, žetve . . . , - drugi načini obdelave tal, spremembe gnojenja.
Negativni vplivi	Pospešen razvoj rastlin Intenzivnejša evapotranspiracija Povečana pogostnost ekstremnih vremenskih dogodkov: - neurja z vetrom, točno, močnimi nalivi, - večje škode zaradi pomladanskih pozeb, - suše, požari, - poplave, zemeljski plazovi. Sprememba pogostnosti in intenzitete napadov škodljivcev in bolezni: - pospešen razvoj insektov in gliv, - novi škodljivci in bolezni.

Preglednica 3. Učinki spremenjenega podnebja na živinorejo (vir: Majda-Zavšek Urbančič s sod., 2008)

	Positivni vplivi	Negativni vplivi
Pašniki in paša	- hitrejši začetek rasti trav spomladi ter kasnejša upočasnitev jeseni - podaljšano pašno obdobje - širitev paše tudi v višje lege	- pogostejše poletne suše - spremenjena sestava travne ruše
Zdravje živine	- manj pogost stres zaradi mraza - manj energije za ogrevanje hlevov pozimi	- več energije za prezračevanje in hlajenje hlevov - bolj pogost vročinski stres - večja verjetnost bakterijskih okužb - ob pogostejših ujmah večja smrtnost živali - intenzivnejši napad zajedavcev
Prehrana živine	- povečan pridelek rastlin z večjo potrebo po toploti	- pomanjkanje pitne vode - slabši tek - slabša prebavljivost krme - bolj tvegana pridelava krme - višja cena krme

memb pričakujejo večja nihanja v količini in kakovosti pridelka zaradi zgodnejšega cvetenja, hitrejšega razvoja rastlin, intenzivnejšega izhlapevanja iz tal in iz rastlin, pogostejših ekstremnih vremenskih dogodkov in večjih škod zaradi bolezni ter škodljivcev. Učinki vpliva podnebnih sprememb na kmetijstvo pa niso samo negativni, lahko so tudi pozitivni oziroma pogojno pozitivni (preglednica 2).

Spremembe podnebja bodo imele negativne in pozitivne učinke tudi za živinorejo (preglednica 3). V živinoreji bosta najbolj omejujoča dejavnika zadostna količina in kakovost pitne vode za živali, kar je povezano predvsem s količino in razporeditvijo padavin. Z višjimi temperaturami se bo povečala pogostnost košenj, podaljšalo se bo tudi pašno obdobje, vendar bodo morebitne poletne suše povečale potrebo po dodatnem hranjenju živine. Spremenila se bo tudi rastlinska sestava travnikov in s tem kakovost krme oziroma paše. Poleg tega bo pri reji živali pomembno preprečevanje stresa zaradi mraza ali vročine. Vpliv povišane temperature za živali v zaprtih prostorih se bo lahko ublažil z dodatnim prezra-

čevanjem in hlajenjem hlevov, kar pa je povezano z dodatno porabo energije in posledično povečanimi stroški živinorejske proizvodnje. Vzdrževanje ustreznih razmer v hlevih bo pomembno tudi zaradi vzdrževanja teka in preprečevanja bolezni pri živalih.

KAKO SE LAHKO PRIPRAVIMO NA PODNEBNE SPREMEMBE?

Strategija prilagajanja slovenskega kmetijstva podnebnim spremembam

V letošnjem letu je Slovenija kot ena prvih držav v Evropi dejavno pristopila k pripravi strategije za prilagajanje slovenskega kmetijstva in gozdarstva podnebnim spremembam. To je prvi strateški dokument v Sloveniji, ki daje dolgoročne in ključne usmeritve za prilagoditev kmetijstva in gozdarstva na podnebne spremembe ter kaže na veliko politično ambicijo, da se v zvezi s prilagajanjem kmetijstva na podnebne spremembe v Sloveniji nekaj naredi. Strategija, ki jo je Vlada RS sprejela 18. junija 2008, sloni na petih ključnih strateških stebrih prilagajanja:

- krepitev zmogljivosti za

- obvladovanje prilagajanja kmetijstva in gozdarstva,
- izobraževanje, ozaveščanje in svetovanje,
- vzdrževanje in pridobivanje novega znanja na področju podnebnih sprememb in prilagajanja nanje,
- ukrepi kmetijske in gozdarske politike in spremembe obstoječe zakonodaje,
- krepitev mednarodnega sodelovanja in partnerstva pri prilagajanju kmetijstva in gozdarstva podnebnim spremembam.

Za strategijo je nujno, da sledi ciljem evropske kmetijske politike in da je uvrščena v širšo evropsko strategijo kmetijstva oziroma v strateške dokumente EU. Večjo veljavo temu dokumentu bo dala tudi obravnava v parlamentu RS, saj bo s tem postala to nacionalna strategija. Pred tem morajo biti vsebine usklajene na vseh ravneh - od lokalne, državne in zasebne ravni do civilne družbe oziroma med vsemi odločevalci in deležniki v procesu prilagajanja. Ključni deležniki pri izvajanju strategije so kmetje, zato bi bilo potrebno njihovo stališče pri obravnavanju strate-

gije bolj upoštevati. Strategija daje tudi bistveno premajhen poudarek kmetijski svetovalni službi, saj bo le-ta glavna nosilka implementacije strateških ukrepov v praksi. V nacionalni strategiji bo potrebno jasneje izraziti cilje, potrebna finančna sredstva, kadre in potrebne monitoringe kot tudi ustrezna svetovalna orodja in indikatorje, po katerih se bo spremljala izvedba in učinkovitost izvajanja strategije.

Naslednji korak pri izvajanju strategije bo priprava akcijskega načrta izvedbe predlagane strategije ter zagotovitev finančnih sredstev za izvedbo ukrepov.

MOŽNI UKREPI

Podnebje vpliva skoraj na vse kmetijske dejavnosti, od pridelave rastlin in reje živali pa vse do prevoza kmetijskih pridelkov na trg. Z uvedbo prilagoditvenih ukrepov na kmetijah je možno precej zmanjšati škodljive posledice podnebnih sprememb:

Namakanje kulturnih rastlin in gospodarna rabe vode:

- gradnja namakalnih sistemov, zadrževalnikov in akumulacij vode (usposobitev in razširitev obstoječih ter gradnja novih),
- spremljanje vodne bilance in izvajanje napovedi namakanja,
- prehod na kapljični sistem namakanja (racionalnejši sistem glede porabe vode),
- redno tehnično vzdrževanje obstoječih namakalnih sistemov.

Tehnologija rastlinske pridelave:

- ozelenitev tal (prekritost njiv) čez celo leto,
- dvig ravni humusa v tleh z organskimi gnojili in zelenim podorom,
- tehnologije ekološke pridelave,

- sprememba setvenih rokov (zgodnejša setev),
- dosledno zatiranje plevelov,
- ustrezna obdelava tal (npr. kultiviranje v sušnih razmerah za preprečitev kapilarnega dviga vode),
- senčenje s senčilnimi mrežami,
- optimalnejša oskrba rastlin s hranili oziroma dosledno upoštevanje dobre kmetijske prakse pri gojenju.

Izbor kulturnih rastlin in sort:

- rajonizacija pridelave,
- sprememba kultur in sortne sestave (izbira kulturnih rastlin oziroma sort, ki bolje prenašajo visoke temperature in lažje prenašajo stresne situacije),
- dosledno izvajanje kolobarja z vključitvijo rastlin, ki izboljšujejo strukturo tal in povečujejo vsebnost humusa v tleh. Posredno lahko zmanjšujemo izpuste ogljikovega dioksida, ki nastajajo pri proizvodnji in distribuciji dušikovih mineralnih gnojil, če v njivskem kolobarju ali travni ruši povečujemo delež metuljnic.

Živinorejska proizvodnja:

- prilagajanje staleža živali in intenzivnosti proizvodnje potencialu zemljišč in okoliša,
- sestava obrokov, ki maksimalno izkoriščajo vsebnost hranilnih snovi,
- zagotavljanje optimalne mikroklimе v hlevih glede na tehnologijo reje in vrsto živali,
- izbira živali glede na robustnost in dolgoživost,
- protipožarna paša - ukrep za zaščito naselij pred požari.

Glede na trajnost učinka in ceno lahko kmetom svetujemo ukrepe, kot so:

- **kratkoročni in poceni ukrepi** (npr. zgodnejša setev, izbira zgodnejših sort, optimalnejša oskrba rastlin s hranili, ustrezna obdelava tal),
- **dolgoročni in poceni ukrepi** (npr. povečanje deleža organske snovi v tleh, setev oziroma sajenje odpornih vrst, sort na stresne razmere, izvajanje ustreznega kolobarja, gradnja kaskadnih pregrad na vodotokih za preprečitev hitrega odtekanja vode, omejitve pozidave boljših kmetijskih zemljišč),
- **kratkoročni in dragi ukrepi** (npr. optimiziranje števila živali glede na tehnologijo reje, nakup krme),
- **dolgoročni in dragi ukrepi** (npr. gradnja namakalnih sistemov, zadrževalnikov in akumulacij, postavitve protitočnih mrež, senčenje s senčilnimi mrežami).

Pri izbiri ukrepov lahko usmerimo kmete v dolgoročne ukrepe prilagajanja ali v kratkoročne. Seveda so ukrepi tudi stroškovno zelo različni. Na razpolago je široka paleta praks in tehnologij, ki lahko precej pripomorejo k razpršitvi in zmanjšanju tveganj v kmetijski pridelavi.

VLOGA KMETIJSKE SVETOVALNE SLUŽBE

Uspešnost prilagajanja slovenskega kmetijstva podnebnim spremembam bo v veliki meri odvisna tudi od uspešnosti svetovanja kmetijske svetovalne službe. Kmetijska svetovalna služba bo imela v zvezi s prilagajanjem slovenskega kmetijstva podnebnim spremembam odločilno vlogo pri usmerjanju kmetij ter obveščanju, osveščanju in izobraževanju kmetov. Učinkovito svetovanje lahko v veliki meri zmanjša ali celo prepreči nastanek škode v kmetijstvu.

Poleg svetovanja kmetom se bo morala kmetijska svetovalna služba dejavno vključiti v pripravo akcijskega načrta za izvajanje strategije prilagajanja slovenskega kmetijstva podnebnim spremembam ter dejavno sodelovati pri naslednjih nalogah:

- **Opozaranja na težave pri izvajanju ukrepov in pomoč pri reševanju le-teh:**
preseči bo potrebno miselnost, da je kmetovanje na vseh območjih možno in enakovredno ter doseči, da bodo najboljša kmetijska zemljišča zaščitena pred pozidavo.
- **Priprava tehnoloških navodil.**
- **Sprememba obstoječe zakonodaje in priprava nove zakonodaje:**
za uspešno prilagajanje podnebnim spremembam je potrebno pripraviti zakonodajo za zaščito najboljših kmetijskih

zemljišč, poenostaviti postopke za izdajanje vodnih dovoljenj in pri pridobivanju dokumentacije za izgradnjo manjših akumulacij, spremeniti programe za odpravo posledic škode v kmetijstvu, pripraviti zakonodajo za zavarovalniško politiko v zvezi s sušo in spremeniti zakonodajo, ki ureja področje urejanja in rabe voda ter varstvene vidike upravljanja voda.

- **Priprava strategij in ciljev kmetijske politike:**
med najpomembnejše cilje in ukrepe kmetijske politike, ki jih mora sooblikovati tudi kmetijska svetovalna služba, bo država morala uvrstiti gradnjo zadrževalnikov vode in namakalnih sistemov, podporo naložbam v posodabljanje kmetijskih gospodarstev za prilagajanje podnebnim spremembam, vzpostavitev učinkovitega sistema zagotavljanja ekonomske varnosti, objektivizacijo strokovnih podlag za neodvisnost ocenjevanja škode, izboljšanje ravnanja ob naravnih nesrečah in krizah, intenziviranje lokalne oskrbe s kmetijskimi pridelki in posredno krajšanje prevoznih poti, zagotavljanje možnosti izvajanja dopolnilnih dejavnosti, spremembe v prostor-

skem načrtovanju, zakonsko varovanje najkakovostnejših kmetijskih zemljišč, spodbujanje kmetijskih praks, ki zmanjšujejo izpuste toplogrednih plinov in hkrati predstavljajo prilagajanje podnebnim spremembam, vzpostavitev celostnega sistema za ocenjevanje učinkovitosti poslovanja kmetijskih gospodarstev.

- **Priprava raziskovalnih usmeritev v državi:**
raziskave morajo imeti praktičen pomen, rezultati morajo biti uporabni v praksi, izsledki raziskav pa morajo biti objavljeni najprej v Sloveniji, saj je le tako možen učinkovit prenos rezultatov raziskav v prakso. Raziskave bodo morale biti usmerjene na področja agroklimatologije, namakanja kulturnih rastlin in gospodarne rabe vode, tehnologije rastlinske pridelave in tehnologij živinoreje kot tudi v raziskave kazalcev in drugega spremljanja stanja, ki bodo kvantitativno opredeljevali uspešnost prilagajanja v različnih sektorjih kmetijstva.

» DR. DUŠICA MAJER

Seznam uporabljenih virov je na voljo v uredništvu.

Pripravljeni na podnebne spremembe

Triindvajseti tradicionalni posvet Kmetijske svetovalne službe Slovenije pri KGZS

Na Bledu je 23. in 24. novembra potekal 23. tradicionalni posvet Kmetijske svetovalne službe Slovenije, ki deluje v okviru Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije. Nosilna tema tokratnega posveta so bile podnebne spremembe in skupna kmetijska politika. »Podnebje je in bo pomemben dejavnik v kmetijstvu, zato se moramo na njegove spremembe dobro pripraviti. Strategija za prilagajanje slovenskega kmetijstva in gozdarstva podnebnim spremembam, ki jo je letos sprejela Vlada RS, je dobra podlaga za pripravo akcijskega načrta,« je v uvodnem pozdravu povedal predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Ciril Smrkolj.

Evropski parlament se dejavno pridružuje prizadevanjem za osveščanje javnosti o podnebnih spremembah ter iskanju globalnega dogovora in sprejemanja odgovornosti za podnebne spremembe. S tem namenom je bil aprila 2007 ustanovljen začasni odbor za podnebne spremembe, članica katerega je tudi **dr. Romana Jordan Cizelj**, poslanka v Evropskem parlamentu. Ena od pomembnih nalog odbora je vodenje t.i. podnebne diplomacije, kamor sodi predvsem vzpostavitev ustreznih stikov in organiziranje predstavitev s parlamenti in vladami držav članic in tretjih držav, z evropskimi

Zbrane je uvodoma nagovoril predsednik KGZS Ciril Smrkolj

Predsednik KGZS Ciril Smrkolj in dr. Romana Jordan Cizelj

institucijami in mednarodnimi organizacijami ter s predstavniki znanstvenih krogov, podjetij in civilne družbe.

Uvedba proizvodno nevezanih plačil, zavarovalniške sheme, novi ukrepi znotraj politike razvoja podeželja, ukrepi na področju gozdarstva so le novosti znotraj skupne kmetijske politike, ki so bile pripravljene z namenom omilitve posledic podnebnih sprememb, je poudarila **Dr. Hilka Summa**, vodja oddelka za bioenergijo, biomaso, gozdarstvo in podnebne spremembe pri Generalnem direktoratu za kmetijstvo in razvoj podeželja Evropske komisije.

Dr. Hilka Summa

Nujnosti boja zoper podnebne spremembe se še posebej zavedajo kmetje in lastniki gozdov, saj sami že neposredno čutijo posledice. **Dr. Anton Reinl**, podpredsednik odbora za okolje pri Združenju kmetijskih organizacij Evrope (COPA), meni, da je potrebno na regionalni ravni razvijati rešitve za prilagoditvene ukrepe, posebno pozornost nameniti namenskim svetovalnim ukrepom kmetom in lastnikom gozdov ter usmerjati znanstvene raziskave v preučevanje ukrepov za prilagoditev podnebnim spremembam in zmanj-

Dr. Anton Reinl

šanje emisij toplogrednih plinov. Pri ukrepih EU mora biti osrednje mesto namenjeno ukrepom za varstvo podnebja. Kmetijstvo in gozdarstvo z zagotavljanjem obnovljivih surovin za gorivo, proizvodnjo toplote in električne energije kot tudi gradbenega materiala pomembno prispevata k zmanjšanju emisije toplogrednih plinov.

Nekateri sklepi posveta Bled 2008

- Zaradi zmanjšanja vplivov ter blaženja posledic podnebnih sprememb potrebujemo celovito nacionalno strategijo prilagajanja podnebnim spremembam, ki vključuje vse panoge (kmetijstvo, industrijo, promet

Kmetijsko-gozdarski zavodi so svoje delo predstavljali v predprostoru Festivalne dvorane Bled.

ter energijo). Dokument mora imeti status zakonskega akta, kar dejansko omogoča izvedbo strategije.

- Tudi ekološko kmetijstvo prispeva k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov in težav s podnebnimi spremembami. Pozivamo k ureditvi pogojev za pospešeno uvajanje ekološkega kmetijstva, kjer je to primerno. Tako bomo lahko uresničili cilje akcijskega načrta za ekološko kmetijstvo (ANEK).
- Pozivamo Vlado RS, da izvede ustrezne ukrepe za izvedbo investicij v obnovljive vire energije.
- Slovenski kmetje zaradi neugodnega ekonomskega položaja potrebujejo primerno finančno podporo pri blaženju učinkov ter preprečevanju negativnih vplivov podnebnih sprememb v kmetijstvu in drugih gospodarskih panogah.
- Potrebna okrepitev kmetijske svetovalne službe, ki deluje v okviru Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije.
- Zaradi potreb kmetov po zmanjšanju tveganj, ki jih povzročajo neugodni vremenski pojavi in naravne ter druge nesreče v kmetijstvu, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije poziva pristojna ministrstva, da skupaj z zavarovalnicami nadaljujejo z razvojem zavarovalniškega sistema, ki bo prilagojen zmožnostim slovenskih kmetij.
- Potrebno je ponovno preučiti sistem protitočne zaščite v državi.

Vsi sklepi so objavljeni na spletni strani KGZS www.kgz.si.

Politika marsikdaj nima odgovorov

V Radencih so že sedemnajstič zapored potekali Zadravčevi-Erjavčevi dnevi

KGZS – Zavod Murska Sobota je v Radencih sredi novembra organiziral mednarodni posvet, na katerem so predstavili 29. referatov o prehrani domačih živali, selekciji, ekologiji v živinoreji, prehranski varnosti, varni in zdravi prehrani, gospodarnosti reje in pridelavi krme.

V nagovoru ob začetku posveta je predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) Ciril Smrkolj poudaril, da je možno izzive na področju kmetijstva reševati predvsem z več znanja.

Na novinarski konferenci so spregovorili (od leve): Predsednik območne enote KGZS Murska Sobota Marijan Perša, direktor zavoda Franc Režonja, predsednik KGZS Ciril Smrkolj in vodja svetovalne službe pri zavodu Murska Sobota dr. Stanko Kapun.

»Evropska unija je pred izzivi, ji. Na marsikaterega od teh po- ki jih še ni bilo v naši generaci- litika Evropske unije nima od-

govorov, zato je na potezi stroka, da poda tehtne usmeritve,« je povedal Smrkolj.

Razmišljanje predsednika KGZS je na novinarski konferenci dopolnil predsednik območne enote KGZS Murska Sobota Marijan Perša, ki je dejal, da politika pogosto tava pri iskanju rešitev, stroka pa ima jasne cilje. »Stroka nas dopolnjuje in pomaga nadgrajevati naše znanje, pri tem pa ne menja plašcev,« je slikovito zaključil Perša.

»MARJAN PAPEŽ

Pomoč po toči in zaščita pred njo

Na sestanku o škodah po neurju s točo na območju Podravja

V prvi polovici oktobra je v prostorih Mestne občine Ptuj potekal sestanek na temo škod po neurjih s točo na območju Podravja. Pred sestankom je bil organiziran ogled škode na terenu. V zadnjih letošnjih neurjih je bilo na območju občin Ptuj in Destrnik popolnoma uničenih 150 hektarov vinogradov in 60 hektarov intenzivnih sadovnjakov.

Sestanka so se udeležili ugledni gostje: župan mestne občine Ptuj dr. Štefan Čelan, Franc Pukšič, poslanec Državnega zbora in župan občine Destrnik, predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Ciril Smrkolj, Slavko Janžekovič, direktor KGZS-KGZ Ptuj, pred-

stavnica MKGP Majda Zavšek-Urbančič, Janez Čepļak z MKGP, Vojko Bizjak (KGZS), Peter Pribožič, vodja svetovalne službe pri KGZ Ptuj, Andrej

Rebernišek (KGZS-KGZ Ptuj), Dejan Zdovc (Zavarovalnica Maribor), predstavnik letalskega centra Maribor, predstavnik občine Lenart ter Andrej Sajko,

direktor Ptujске kleti.

Po ogledu poškodovanih nasadov v okolici ptuja je sledil sestanek, na katerem je bilo govora o možnih ukrepih sanacije s strani MKGP, zavarovanju kmetijskih pridelkov ter zračni protitiočni zaščiti.

Sprejeti sklepi naj bi bili podlaga za delo v prihodnje na področju zaščite proti neurjih s točo tako na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano kot tudi na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije, Ministrstvu za okolje in prostor ter na lokalnih skupnostih.

»ANDREJ REBERNIŠEK,
KGZS - KGZ PTUJ

Obisk madžarske kmetijske zbornice

Predstavniki Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) in Kmetijsko gozdarskega zavoda Murska Sobota (KGZ MS) so se sredi novembra odzvali povabilu predsednika Kmetijske zbornice Madžarske **dr. Miklosa Csikai**. Predstavniki KGZS so predstavili organiziranost zbornice, delovanje kmetijske svetovalne službe in povezavo z Agencijo RS za kmetijske trge in razvoj podeželja, predstavniki KGZ Murska Sobota pa so predstavili dosedanje sodelovanje z madžarskimi lokalnimi zbornicami in organiziranost kmetijske svetovalne službe na lokalni ravni.

Predsednik KGZS **Ciril Smrkolj** je z namenom povezovanja novih držav članic, ki se soočajo s podobnimi težavami v kmetijstvu, v pogajanjih pa so največkrat zastopane s strani starih držav članic, predlagal, da se sodelovanje med zbornicama okrepi in poglobi s podpisom protokola o sodelovanju v prihajajočem letu.

Vseživljenjsko učenje

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) sodeluje skupaj s Kmečkim parlamentom iz Latvije v projektu z naslovom Promocija in marketing lokalnih in regionalnih proizvodov. V projektu sodelujejo še inštitucije za poklicno usposabljanje in izobraževanje iz Italije, Francije in Latvije ter romunska fundacija za kulturo in ekologijo. Namen projekta je prenos in izdelava marketinškega orodja za usposabljanje različnih deležnikov v kmetijstvu. Na prvem partnerskem srečanju v Rigi smo spoznali ostale partnerje, določili okvirne datume za naslednja partnerska srečanja in podrobneje spoznali delovni program.

**KGZS - KGZ Ptuj in
Združenje kmečkih sirarjev Slovenije**

vabita na

SIRARSKI TEČAJ V FRANCIJI
od 18. do 24. januarja v mestu Ruffec na zahodu Francije

Vsebine tečaja: Tehnološke značilnosti izdelave francoskih sirov, Izdelava mediteranskih sirov, Oprema kmečkih sirarn z obiskom podjetja, ki se ukvarja z izdelovanjem opreme za kmečke sirarne, Obiski kmetij
Cena: Največ 950 € in vključuje tečaj, prevajanje, prehrano, bivanje in turistične ogleda.
Zaradi velike oddaljenosti bomo potovali z letalom, strošek letalske karte ni vključen v ceno.
Tečaj bo vodil izvrsten tehnolog za predelavo mleka, **Ivan Larcher**, ki že nekaj let sodeluje z Združenjem kmečkih sirarjev Slovenije.
Prijavite se lahko po telefonu številka: **02 749 36 37** (ga. Silva ali ga. Barbara) ali pošljete prijavo na elektronski naslov: **majda.tumpej@kgz-ptuj.si**.

Vabljeni!

Petnajst let delovanja Kmetijske zbornice Češke

Predstavniki Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) so se udeležili prireditve ob 15. obletnici ustanovitve Kmetijske zbornice Češke v Brnu. Predsednik KGZS Ciril Smrkolj je udeležence pri srčno pozdravil in jih povabil na forum evropskih kmetijskih zbornic, ki bo potekal naslednje leto v okviru kmetijskega sejma v Gornji Radgoni.

Dejavnosti Inštituta KON-CERT

Osnovna dejavnost inštituta je opravljanje nalog certifikacijskega organa po standardu SIST EN 45011 na področju pridelave in predelave kmetijskih pridelkov in živil.

S strani Slovenske akreditacije smo akreditirani za certificiranje procesov:

- integrirane pridelave grozdja, sadja, zelenjave in poljščin
- ekološke pridelave in predelave kmetijskih pridelkov in živil (naša uradna šifra SI-01-EKO je vnešena tudi v logotip "BIO SLOVENIJA")

Za Demeter International opravljamo kontrolo privatnega standarda DEMETER na biološko dinamičnih kmetijah.

Za Zvezo združenj ekoloških kmetov Slovenije, BIODAR, opravljamo kontrolo po njihovih standardih.

V letu 2008 smo pričeli:

- s kontrolo privatnega standarda za trgovske verige **GLOBALG.A.P**
- s certificiranjem zaščitene kmetijskih pridelkov

V partnerstvu s certifikacijskim organom LACON institute opravljamo tudi:

- kontrolo HACCP
- kontrolo IFS

V letu 2009 pripravljamo razširitev akreditacije, ob certificiranju zaščitene kmetijskih pridelkov, še na certificiranje po PEFC shemi v gozdarstvu in lesarstvu.

Inštitut za kontrolo in certifikacijo v kmetijstvu in gozdarstvu
Vinarska ulica 14, 2000 Maribor
Tel.: +386 228 49 52
Fax: +386 251 94 82
E pošta: info@kon-cert.si
www.kon-cert.si

Največ vlog za gozdarsko mehanizacijo

Za javni razpis za ukrep »Povečanje gospodarske vrednosti gozdov« je bilo veliko zanimanje lastnikov gozdov. V celotnem obdobju 2007-2013 je predvidenih 24,4 milijonov evrov.

Kmetijsko gozdarska zbornica se je dolgo zavzemala, da bi tudi gozdarstvo bilo ustrezno zajeto v Programu razvoja podeželja, s čimer bi se med drugim priznala njegova zelo pomembna vloga pri ohranjanju in razvoju podeželja. Naš trud je bil poplačan, ko se je med ukrepe za izboljšanje konkurenčnosti kmetijskega in gozdarskega sektorja (1. os Programa razvoja podeželja 2007-2013) vneslo Ukrep 122 – Povečanje gospodarske vrednosti gozdov. V zadnjih dvajsetih letih je bila večina vlaganj v gozdarstvu namenjena gozdnogojitvenim in varstvenim ukrepom, s tem ukrepom pa se z naložbami v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa ter naložbami v gradnjo in rekonstrukcijo gozdnih cest in vlak ter pripravo gozdnih vlak poskuša predvsem izboljšati pogoje za gozdarjenje, da bi lastniki varneje delali v svojem gozdu in da bi v večji meri izkoristili proizvodne zmožnosti naših zasebnih gozdov. V celotnem obdobju 2007-2013 je za ukrep »Povečanje gospodarske vrednosti gozdov predvidenih 24,5 mio evrov. Ukrep je padel na plodna tla, saj so lastniki zasebnih gozdov že pri prvem javnem razpisu konec leta 2007, ki je bil namenjen tako naložbam v gozdarsko mehanizacijo in opremo kot naložbam v gozdno infrastrukturo, že prvi dan sprejemanja vlog s svojimi vlogami prekoračili

2.564.268 evrov razpoložljivih sredstev. **Zaradi tega je ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo povišalo sredstva na 7.295.491 evrov, ki pa vseeno niso zadostovala za pokritje vseh vlog. Vseh prispelih vlog je bilo 512, od tega jih je bilo 336 odobrenih, 113 vlog pa je bilo zavrnjenih zaradi pomanjkanja sredstev. 90 % vlog je bilo vloženih za naložbe v gozdarsko mehanizacijo in opremo. Največ zanimanja so bili deležni gozdarski traktorji, le 10 % pa je bilo vlog za naložbe v gozdne ceste in vlake. Razpis je bil zaprt že v enajstih dneh.**

Veliko prahu se je dvigovalo tudi pri pripravi drugega razpisa za sredino letošnjega leta, predvsem zaradi zahteve

MKGP, da bi se pri nakupu gozdarskega traktorja zahtevalo fiksno vgrajen gozdarski vitel. Kmetijsko gozdarska zbornica je proti takim razpisnim pogojem seveda ostro nasprotovala in zahtevala, da se z razpisom omogoči tudi naložbe v gozdarski traktor s snemljivim ali tritočkovnim gozdarskim vitlom. Fiksno vgrajen gozdarski vitel je namreč primeren predvsem za profesionalne gozdarske delavce, zato bi bil tak razpis zelo nepravičen in selektiven za vse gozdne lastnike, ki se ukvarjajo tudi s kmetijsko dejavnostjo. Posledično je nato ministrstvo v oktobru objavilo samo razpis za naložbe v gozdne ceste in gozdne vlake. Razpisanih je bilo 2,4 mio evrov nepovratnih sredstev. Bilo je nekoliko bojazni, da se ne bo izkoristilo vseh

razpisanih sredstev, vendar je bil tudi ta razpis zaprt že po sedemnajstih dneh. Za rešitev zapletov okrog razpisov za gozdarsko mehanizacijo in opreme pa je v delovni skupini, sestavljeni iz predstavnikov MKGP, Zveze strojnih krožkov, Zveze lastnikov gozdov, Zadrugne zveze Slovenije, Zavoda za gozdove in Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, prevladalo mnenje, da se razpiše sredstva tudi za gozdarsko opremljen traktor kolesnik s snemljivim ali tritočkovnim vitlom. Tak razpis za mehanizacijo in opremo za sečnjo in spravilo lesa bo predvidoma objavljen v začetku prihodnjega leta.

»EGON REBEC,
UNIV. DIPL. INŽ. GOZD.

Zaposlovanje na kmetijah

Današnja zakonodaja tako kot vsem drugim delodajalcem tudi kmetom omogoča, da zaposlijo delavce za delo na svoji kmetiji, zato smo se v tokratni številki odločili predstaviti možnost zaposlovanja na kmetijah. To pa seveda ne pomeni le zaposlovanja za delo v dopolnilnih dejavnostih kmetije (npr. turizem, razne domače obrti ...), pač pa tudi za delo v glavni dejavnosti (npr. živinoreja, gozdarstvo ...). Pri tem poudarjamo, da mora kmet, tako kot vsi ostali delodajalci, spoštovati določbe Zakona o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 42/02 in 103/07, v nadaljevanju: ZDR), Zakona o varnosti in zdravju pri delu (Uradni list RS, št. 56/99 in 64/01) ter še nekaterih drugih zakonov in podzakonskih predpisov, ki se posredno ali neposredno nanašajo na delovna razmerja.

POSTOPEK PRED SKLENITVIJO DELOVNEGA RAZMERJA

Vsakdo, ki želi zaposliti delavca, mora to objaviti na Zavodu za zaposlovanje RS (v nadaljevanju: Zavod). Ker pa se na kmetijah navadno odločajo za zaposlitev delavca, ki je dejansko v sorodstvenem razmerju z delodajalcem, bi na tem mestu želeli predstaviti predvsem postopek pred sklenitvijo delovnega razmerja z družinskim članom, ki ni tako zapleten in predstavlja manj birokratskih obveznosti za delodajalca. V skladu s 24. členom ZDR namreč obstajajo izjeme od objave prostega delovnega mesta, med katerimi so tudi družinski člani, in sicer zakonec oziroma oseba, ki je zadnji dve leti pred sklenitvijo pogodbe o zaposlitvi živel z delodajal-

cem v življenjski skupnosti, ki je po predpisih o zakonski zvezi in družinskih razmerjih v pravnih posledicah izenačena z zakonsko zvezo, partner v registrirani istospolni skupnosti, otroci, posvojenci, pastorki, oče, mati, očim, mačeha, posvojitelj ter bratje in sestre. Preden se z družinskim članom sklene pogodba o zaposlitvi, pa mora le-ta opraviti še zdravstveni pregled, kjer se ugotovi njegova zmožnost za delo.

V kolikor pa bi se odločili za zaposlitev osebe, za katero ne velja izjema od obveznosti objave prostega delovnega mesta, pa mora delodajalec opraviti prijavo prostega delovnega mesta na Zavodu, in sicer z obrazcem 'Prijava prostega delovnega mesta oz. vrste dela' (DZS – Obr. 0,48). Slednji je dostopen v papirnicah in knjigarnah širom po Sloveniji in na spletnih straneh Zavoda¹. Prijavo pa je mogoče opraviti tudi prek spletnega obrazca, dostopnega na spletnih straneh Zavoda² ali preko spletnega portala eVEM³. V prijavi je potrebno navesti vse zahtevane pogoje za opravljanje dela, predvsem pa rok za prijavo kandidata, ki ne sme biti krajši od petih dni. Po izteku roka za prijavo delodajalec s prijavljenimi kandidati, ki izpolnjujejo zapisane pogoje, opravi razgovor oziroma kako drugače preizkusi znanja kandidatov, ki se zahtevajo za opravljanje dela, za katero se sklepa delovno razmerje. Po končanem izboru delodajalec izbranega kandidata na svoje stroške napoti na zdravstveni pregled. Postopek pred sklenitvijo pogodbe o zaposlitvi pa se konča, ko delodajalec kandidata seznanj z vsemi pravicami in

Obveznosti delodajalca pri sklenitvi delovnega razmerja z družinskim članom:

- izdelava izjave o varnosti z oceno tveganja;
- napotitev bodočega zaposlenega na zdravstveni pregled;
- seznanitev zaposlenega z obveznostmi in pravicami delavca in delodajalca;
- sklenitev pogodbe o zaposlitvi;
- prijava zaposlenega v obvezna zavarovanja;
- skrb za varno opravljanje dela zaposlenega;
- zagotovitev primerne in varne opreme za opravljanje dela zaposlenega.

obveznostmi delavca in delodajalca, ki so povezane z opravljanjem dela, ter mu ponudi v podpis pogodbo o zaposlitvi. Vse neizbrane kandidate mora delodajalec v osmih dneh od sklenitve pogodbe o zaposlitvi z izbranim kandidatom obvestiti o neizbiri.

POGODBA O ZAPOSLOTVI

Tako kot drugi delodajalci mora tudi kmet, ki želi nekoga zaposliti, pa četudi gre za družinskega člana, z njim skleniti pogodbo o zaposlitvi v skladu z določbami ZDR, saj se tako izogne morebitni kazni zaradi 'dela na črno'. V pogodbi o zaposlitvi morajo biti upoštevane vse obvezne sestavine, kot na primer določilo o plači, delovnem času, dopustu, trajanju pogodbe ..., ki jih določa 29. člen ZDR. Naj povemo, da kljub obsežnemu spisku obveznih sestavin, ki jih pogodba o zaposlitvi mora vsebovati, le-te ni težko sestaviti. V kolikor pa še vedno menite, da

Obveznosti delodajalca pri sklenitvi delovnega razmerja:

- izdelava izjave o varnosti z oceno tveganja;
- prijava prostega delovnega mesta na Zavodu za zaposlovanje;
- izvedba izbirnega postopka;
- napotitev bodočega zaposlenega na zdravstveni pregled;
- seznanitev zaposlenega z obveznostmi in pravicami delavca in delodajalca;
- sklenitev pogodbe o zaposlitvi;
- obvestilo neizbranim kandidatom o neizbiri;
- prijava zaposlenega v obvezna zavarovanja;
- skrb za varno opravljanje dela zaposlenega;
- zagotovitev primerne in varne opreme za opravljanje dela zaposlenega.

je sestava takšne pogodbe za vas prezahtevno delo ali pa se zgolj želite izogniti morebitnim napakam, ki pri njeni sestavi lahko nastanejo, morda ni odveč nasvet, da se obrnete na kakšnega pravnega strokovnjaka, da vam pripravi pogodbo ali pa vsaj njen osnutek.

IZJAVA O VARNOSTI Z OCENO TVEGANJA

Poleg vseh zgoraj omenjenih pogojev za sklenitev delovnega razmerja mora kmet upoštevati tudi določbe Zakona o varnosti in zdravju pri delu. Ta od kmeta zahteva, da poskrbi za varnost in zdravje pri delu ter izdelava izjavo o varnosti z oceno tveganja. Izjava o varnosti mora:

- vsebovati opis delovnega procesa,
- vsebovati oceno tveganja za poškodbe in zdravstvene okvare ter
- določati način in ukrepe za zagotavljanje varnosti.

Sestavljena mora biti v pisni obliki še pred zaposlitvijo delavca(ev), in sicer na podlagi ugotovitve možnih vrst nevarnosti in škodljivosti, ki delavcem pretijo pri delu na kmetiji, ter na oceni tveganja za nastanek poškodb in zdravstvenih okvar. V kolikor se pojavijo nove nevarnosti ali pa spremembe tveganja že v času teka delovnega razmerja, pa jo je seveda potrebno dopolniti. Naj opozorimo, da je potrebno pri načinu izdelave izjave o varnosti, njeni vsebini in podatkih, na katerih temelji ocena tveganja, spoštovati tudi druge podzakonske predpise, ki se nanašajo na delo na kmetiji (vsi so naštetih na spletnih straneh Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve⁴), predvsem pa Pravilnik o načinu izdelave izjave o varnosti z oceno tveganja (Uradni list RS, št. 30/00).

ZAVAROVANJE DELAVCA

Kmet kot delodajalec nikakor ne sme pozabiti na prijavo delavca(ev) v obvezno zdravstveno, pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zavarovanje za starševsko varstvo ter zavarovanje za primer brezposelnosti. To mora storiti v osmih dneh od sklenitve pogodbe o zaposlitvi, in sicer z izpolnitvijo standardiziranega obrazca M1 ter s predložitvijo pogodbe o zaposlitvi. V primerih, ko je potrebna tudi prijava po potrebi delavca na Zavodu, ko torej ne gre za izjeme od obveznosti objave, pa je potrebno priložiti še potrdilo o prijavi potrebi po delavcu na Zavodu (vendar pa to potrdilo ZZSZ lahko pridobi tudi sam). Prijava se vložijo neposredno ali posredno prek pošte na območni enoti ZZSZ ali njeni izpostavi, pri kateri je zavezanec za plačilo prispevkov registriran. Lahko pa se vložijo tudi prek spletnega portala eVEM. Ko je prijava v zavarovanje uspešno opravljena, ZZSZ posreduje delodajalcu potrdilo o prijavi podatkov o vseh prej naštetih zavarovanih in o sklenitvi delovnega razmerja.

V zvezi s tem naj opozorimo še na to, da se mora delodajalec pred prvo prijavo oseb v zavarovanje pri ZZSZ vpisati kot zavezanec za prispevke. Delodajalec je prav tako zavezan za prijavo družinskih članov⁵ delavca(ev), če so le-ti zavarovani prek njega.

ZA KONEC ...

Ob vsem povedanem pa bi želeli opozoriti na razliko med družinskimi člani na kmetiji, ki so tam zaposleni v skladu z ZDR, in družinskimi člani kmetije, ki zgolj delajo na kmetiji, so obvezno ali prostovoljno pokojninsko in invalidsko zavarovani iz kmetijske dejavnosti, niso pa na kmetiji zaposleni v skladu z ZDR. Slednji sicer ustvarjajo dohodek, ki pa je skupen in ne njihov osebni, kot bi to

bila plača v primeru zaposlitve. Razlika je vidna tudi pri prispevkih za zavarovanje, če kmetija vodi knjigovodstvo. Prispevki za zavarovanje in plače se v primeru zaposlenih družinskih članov upoštevajo v knjigovodskih evidencah kot strošek, medtem ko se prispevki družinskih članov kmetije, ki na kmetiji zgolj delajo in niso tam tudi zaposleni, v knjigovodskih evidencah ne morejo upoštevati kot strošek.

OPOMBE:

- 1 <http://ess.gov.si/> v rubriki Dejavnost Obrazci.
- 2 <http://apl.ess.gov.si/> v rubriki Estoritive
- 3 <http://evem.gov.si/>
- 4 http://www.mdds.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/veljavni_predpisi/
- 5 Družinski člani so:
 - otrok do dopolnjenega 15. leta starosti oz. 18. leta starosti, če ni sam zavarovan,
 - otrok po dopolnjenem 18. letu do dopolnjenega 26. leta starosti, če se redno šola,
 - zakonec ali zunajzakonski partner, razvezan zakonec, ki mu pripada preživnina, če ne izpolnjuje pogojev, da bi bil sam zavarovanec.

» URŠKA AHLIN GANZITI

Vedno dražja elektrika

Podražitev električne energije je za kmetije nesprejemljiva in diskriminatorna

V oktobru in novembru so tri elektrodistribucijska podjetja (Elektro Gorenjska, Primorska in Ljubljana) že podražila električno energijo, preostali dve (Elektro Celje in Maribor) pa jo bosta najverjetneje po novem letu.

Višja cena bo še poslabšala ekonomski položaj kmetij, ki so se v letu 2008 soočale z izjemnim dvigom materialnih stroškov (v primerjavi z enakim obdobjem lani za celih 30 %) ter so posledično dosegale nižje dohodke (po ocenah Kmetijskega

inštituta je dohodek realno padel za 11,8 % v primerjavi z letom 2007). Kmetije so poleg višje cene še dodatno prizadele zaradi progresivnega načina obračunavanja električne energije oziroma dodatka na visoko porabo po odjemnem mestu. Kmečka gospodinjstva so običajno večgeneracijska in imajo večje število družinskih članov od slovenskega povprečja. Poleg tega se praviloma na istem odjemnem mestu obračunava še vsa električna energija, potrošena za potrebe kmetij-

skih in dopolnilnih dejavnosti na kmetiji. Po pregledu porabe energije na kmetijah različnih proizvodnih usmeritev ugotavljamo, da bodo domala vse kmetije plačevale ceno za kilovatno uro z najvišjim faktorjem cene energije, ki je določen v višini od 1,8- (Elektro Primorska za povprečno dnevno porabo nad 21 kWh) do 2,0-kratnika osnovne cene (Elektro Ljubljana za porabo nad 24 kWh). Elektro Gorenjske zaračunava enoten dodatek na kWh za visoko porabo že nad pragom dnevne po-

rabe 10 kWh.

V naslednji številki Zelene dežele bomo naredili primerjalno analizo vseh postavk cene električne energije, tako stalnih kot tudi postavk, ki so odvisne od porabe. Glede na to, da od 1. januarja 2007 velja načelo prostega trga, si bo lahko vsakdo izračunal, kateri izmed dobaviteljev je zanj z vidika njegove porabe najugodnejši.

» NEVA PAJNTAR,
» DARJA PIPAN

NAPOVEDNIK IZOBRAŽEVANJ

Kmetijsko gozdarski zavod Celje

Dodatne informacije dobite na telefonu: ⁽¹⁾ 03 839 09 10, ⁽²⁾ 03 839 09 50, ⁽³⁾ 03 759 18 55, ⁽⁴⁾ 03 42 55 514, ⁽⁵⁾ 03 490 75 88, ⁽⁶⁾ 02 883 99 12.

Datum	Naslov	Vrsta	lokacija	Ura
3. 12. 2008	Vodenje FADN knjigovodstva	Ne velja za SKOP/KOP	Dvorana združnega doma Luče ⁽²⁾	9.00
6. 12. 2008	Pravni posli v zvezi s kmetijami	Ne velja za SKOP/KOP	Sejna dvorana KZ Šaleška dolina, Metleče 7, Šoštanj ⁽⁵⁾	9.30
16. 12. 2008	Strategije prilagajanja slovenskega kmetijstva in gozdarstva na podnebne spremembe, prilagajanje pridelave ZELENAVE in vpliv podnebnih sprememb na količino in kakovost kmetijskih pridelkov	SKOP/KOP – IVR – predavanje	Sejna soba Kmetijsko gozdarskega zavoda Celje, Trnovelska cesta 2, 3000 Celje ⁽⁴⁾	9.00
12. in 13. 12. 2008	Različne možnosti predelave sadja iz travniških sadovnjakov (v okviru dvodnevne tečaja žganjekuhe)	SKOP/KOP – TSA – predavanje	Kmetija Rebernik Pameč 202, 2380 Slovenj Gradec ⁽⁶⁾	17.00

Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica

Dodatne informacije dobite na telefonu: *05 731 28 50, **05 388 28 13.

Datum	Naslov	Vrsta	lokacija	Ura
3. 12. 2008	Tehnologija paše živine v planinah	SKOP/KOP – PP in PPP – predavanje	Sejna soba KZ Tolmin**	10.00
8. 12. 2008	Prehrana krav – problematični parklji	Ne velja za SKOP/KOP	Sejna soba KZ Tolmin**	10.00
10. 12. 2008	Predstavitve nekaterih javnih razpisov 1. in 3. osi PRP 2007-2013	Ne velja za SKOP/KOP	Sejna soba KZ Tolmin**	10.00
19. 12. 2008	Avtohtone in tradicionalne pasme domačih živali	SKOP/KOP – PAS – predavanje	Kulturni dom Bovec**	10.00
19. 12. 2008	Kaj so to gensko spremenjeni organizmi?	SKOP/KOP – REJ – predavanje	Kulturni dom Bovec**	10.00

Kmetijsko gozdarski zavod Ljubljana

Dodatne informacije dobite na telefonu: 01 513 07 14.

Datum	Naslov	Vrsta	lokacija	Ura
3. 12. 2008	Tehnologija paše, ki je v veljavi za hribovit svet kot paša na kmetijah pred odhodom živine v planino, Vpliv pasme in prehrane na kvaliteto govejega mesa, Ekonomska učinkovitost sonaravne reje domačih živali in možnosti trženja proizvodov živalskega izvora.	SKOP/KOP – predavanje	Kamnik, Dom kulture	9.30
3. 12. 2008	Metabolne težave visoko proizvodnih krav, Vzreja telet za pleme, Dobra kmetijska praksa pri gnojenju, Pomen analiziranja tal in izdelave gnojilnih načrtov, Standardi oskrbe travniških sadovnjakov – začetni del	SKOP/KOP – predavanje	Kamnik, Dom kulture	14.30
9. 2. – 11. 12. 2008	Začetni tečaj za uporabnike FFS	Ne velja za SKOP/KOP	Kamnik, Dom KS Podgorje pri Kamniku, Podgorje 55	14.30 – 19.30
12. 12. 2008	Vpliv pasme in prehrane na kvaliteto govejega mesa, Zasnova in oblikovanje petletnega kolobarja z metuljnicami ter ocena ekonomske učinkovitosti, Tla in rodovitnost tal – temelj ekološkega kmetijstva, pravilna priprava komposta	SKOP/KOP – predavanje	Nova vas na Blokah	9.00

Kmetijsko gozdarski zavod Murska Sobota

Dodatne informacije dobite na telefonu: 02 539 14 17.

Datum	Naslov	Vrsta	lokacija	Ura
3. 12. 2008	Vinarstvo – Smernice dobre higienske prakse	Ne velja za SKOP/KOP	KGZS-zavod MS, Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota	9.00
3. 12. 2008	Obnovitveni tečaj iz varnosti in zdravja pri delu	Ne velja za SKOP/KOP	Dvorana gostilne Šiplič, Puževci 32A, 9265 Bodonci	9.00
4. 12. 2008	Obnovitveni tečaj iz varnosti in zdravja pri delu	Ne velja za SKOP/KOP	Dvorana Segrap, Glavni trg 3, 9240 Ljutomer	9.00
4. 12. 2008	Vinarstvo – Kletarski večer	Ne velja za SKOP/KOP	Filovci, Vaški dom, Filovci 67A, 9222 Bogojina	17.00
9. 12. 2008	Obnovitveni tečaj iz varnosti in zdravja pri delu	Ne velja za SKOP/KOP	Turistična kmetija Ferencovi, Krašči 23, 9261 Cankova	9.00
9. 12. 2008	Uvodni tečaj računalništva (3-dnevni, 12-urni, cena 105 evrov, predhodna prijava do 2. 12. 2009)	Ne velja za SKOP/KOP	KGZS – Zavod MS, računalniška učilnica, Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota	15.00
10. 12. 2008	Obnovitveni tečaj iz varnosti in zdravja pri delu	Ne velja za SKOP/KOP	KGZS – Zavod MS, Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota	9.00
10. 12. 2008	Vinarstvo – Kletarski večer	Ne velja za SKOP/KOP	Dvorana občine Turnišče, Štefana Kovača 73, 9224 Turnišče	17.00
11. 12. 2008	Obnovitveni tečaj iz varnosti in zdravja pri delu	Ne velja za SKOP/KOP	Gasilski dom Lukavci, Lukavci 8, 9240 Ljutomer	9.00
12. 12. 2008	Pridelovanje koruze v okviru integrirane pridelave poljščin, Pridelovanje stročnic v kolobarju v okviru integrirane pridelave poljščin	SKOP/KOP – IPL – predavanje	KGZS – Zavod MS, Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota	9.00
12. 12. 2008	Obnovitveni tečaj iz varnosti in zdravja pri delu	Ne velja za SKOP/KOP	Gasilski dom, Gasilska cesta 2, 9250 Gornja Radgona	9.00
15. 12. 2008	Preverjanje izpolnjevanja standardov za varno hrano, za preprečevanje širjenja bolezni, za prijavo bolezni in za dobro počutje živali na praktičnih primerih; Preverjanje izpolnjevanja zahtev standardov za fitofarmacevtska sredstva in dobre kmetijske in okoljske pogoje na praktičnih primerih	SKOP/KOP – navzkrižna skladnost – predavanje	Gasilski dom Gornja Radgona, Gasilska cesta 2, 9250 Gornja Radgona	9.00
16. 12. 2008	Obnovitveni tečaj iz varnosti in zdravja pri delu	Ne velja za SKOP/KOP	Sedež KSS, Kranjčeva 22, 9220 Lendava	9.00
17. 12. 2008	Varstvo vrtnin pred divjadjo, Varstvo vrtnin pred talnimi škodljivci Gnojenje vrtnin na osnovi analize tal	SKOP/KOP – IVR – predavanje	Pertoča, Dnevni bar Natka, Pertoča 58, 9262 Rogošci	9.00
17. 12. 2008	Obnovitveni tečaj iz varnosti in zdravja pri delu	Ne velja za SKOP/KOP	Gasilski dom Gornja Radgona, Gasilska cesta 2, 9250 Gornja Radgona	9.00
18. 12. 2008	Vpliv prehrane na delež mlečne tolšče in mlečnih beljakovin, Prehrana telet za pleme in pitanje	SKOP/KOP – REJ – predavanje	Kulturni dom Križevci pri Ljutomeru, Križevci 11, 9242 Križevci pri Ljutomeru	9.00
18. 12. 2008	Obnovitveni tečaj iz varnosti in zdravja pri delu	Ne velja za SKOP/KOP	Dvorana občine Turnišče, Štefana Kovača 73, 9224 Turnišče	9.00
19. 12. 2008	Obnovitveni tečaj iz varnosti in zdravja pri delu	Ne velja za SKOP/KOP	Kulturni dom Črenšovci, Prekmurske cete 23, 9232 Črenšovci	9.00
27. 12. 2008	Vinarstvo – Kletarski večer	Ne velja za SKOP/KOP	Vaški dom Strehovci, Strehovci 29, 9223 Dobrovnik	17.00

Kmetijsko gozdarski zavod Maribor

Dodatne informacije dobite na telefonu: 02 228 49 00

Datum	Naslov	Vrsta	lokacija	Ura
11. 12. 2008	1. vinogradniški posvet*	SKOP/KOP – predavanje	Maribor, Dvorana Zavarovalnice Maribor d.d.	9.00
12. 12. 2008	4. Lombergarjev sadjarski posvet*	SKOP/KOP – predavanje	Maribor, Dvorana Zavarovalnice Maribor d.d.	9.00

* Določena predavanja se bodo priznala kot obveznost za SKOP/KOP.

NAPOVEDNIK IZOBRAŽEVANJ

Kmetijsko gozdarski zavod Kranj

Dodatne informacije dobite na telefonu: 04 586 92 50, 04 535 36 29.

Datum	Naslov	Vrsta	lokacija	Ura
9. 12. 2008	Vpliv paše ali zimskega krmjenja na klavne lastnosti in kakovost mesa jagnjet	SKOP/KOP – predavanje	Kulturno gasilski dom Blejska Dobrava, Blejska Dobrava 44	9.30

Kmetijsko gozdarski zavod Novo mesto

Dodatne informacije dobite na telefonu: 07 373 07 07

Datum	Naslov	Vrsta	lokacija	Ura
9. 12. 2008	Izobraževanje iz navzkrižne skladnosti na kmetijah in aktualne novosti	SKOP/KOP – predavanje	Gasilski dom Črnomelj	9:00
9. 12. 2008	Izobraževanje iz navzkrižne skladnosti na kmetijah in aktualne novosti	SKOP/KOP – predavanje	Kulturno izobraževalni center Semič	16:00
10. 12. 2008	Izvajanje zahtev navzkrižne skladnosti za kmetijska gospodarstva	SKOP/KOP – predavanje	Sejna soba občine Metlika	9:00
11. 12. 2008	Možnosti preusmeritve v ekološko kmetijstvo, trženje ekoloških pridelkov, kmetovanje, predstavitev ekološke kmetije	Ne velja za SKOP/KOP	Sejna soba občine Metlika	9:00
11. 12. 2008	Ekološko kmetovanje – novosti iz pravilnika in izpolnjevanje prijavnih obrazcev	SKOP/KOP – predavanje	Kulturno izobraževalni center Semič	9:00

Kmetijsko gozdarski zavod Ptuj

Dodatne informacije dobite na telefonu: 02 749 36 29, *02 843 01 30, *02 80 55 880.

Datum	Naslov	Vrsta	lokacija	Ura
3.12. 2008	Prilagajanje poljedeljske pridelave klimatskim spremembam	SKOP/KOP – IPL-predavanje	Dvorana KGZ Ptuj	9.00
4. 12. 2008	Alternativni viri krme v obdobju pomanjkanja voluminozne krme, Bilanca krme na kmetijskem gospodarstvu, Predstavitev ukrepa REJ	SKOP/KOP – REJ - predavanje	Lovski dom na Gmajni- Oplotnica*	10.00
5. 12. 2008	Alternativni viri krme v obdobju pomanjkanja voluminozne krme, Bilanca krme na kmetijskem gospodarstvu, Predstavitev ukrepa REJ	SKOP/KOP – REJ -predavanje	Gasilski dom Slovenska Bistrica*	10.00
8. 12. 2008	Vzreja telet, prehrana krav, izpolnjevanja zahtev standardov za varno hrano, za preprečevanje širjenja boleznih, za prijavo boleznih in za dobro počutje živali	SKOP/KOP – REJ, navzkrižna skladnost - predavanje	Kulturni dom Lenart, Trg osvoboditve 1, 2230 Lenart	10.00
10. 12. 2008	Kaj posejati namesto koruze, Hranilna vrednost sirka, sudanske trave, silirane pšenice, detelj ... (izkušnje iz lastnih poizkusov)	Ne velja za SKOP/KOP	Gasilski dom Slovenska Bistrica*	10.00
10.12. 2008	Pridelava kakovostnega grozdja in klimatske spremembe	SKOP/KOP – IVG-predavanje	Dvorana KGZ Ptuj	9.00
10.12. 2008	Prilagajanje poljedeljske pridelave klimatskim spremembam	SKOP/KOP – IPL-predavanje	Gasilski dom – dvorana Šikole	9.00
11.12. 2008	Praktično sestavljanje kolobarja, poljščinam in okolju prijazni ukrepi pri pridelavi	SKOP/KOP – ZEL-predavanje	Dvorana KGZ Ptuj	9.00
11. 12. 2008	Vzreja telet, prehrana krav, izpolnjevanja zahtev standardov za varno hrano, za preprečevanje širjenja boleznih, za prijavo boleznih in za dobro počutje živali	SKOP/KOP – REJ, navzkrižna skladnost - predavanje	Kulturni dom Lenart, Trg osvoboditve 1, 2230 Lenart	10.00
15. 12. 2008	Deteljno-travni njivski kolobar, pridelava žit v kolobarju, strniščni dosevki	SKOP/KOP – predavanje	Kulturni dom Lenart, Trg osvoboditve 1, 2230 Lenart	10.00
15. 12. 2008	Zimska rez vinske trte	SKOP/KOP – IVG - prikaz	Gostilna Špindler, Jurovski dol 3, 2223 Jurovski dol	10.00
16. 12. 2008	Zimska rez vinske trte	SKOP/KOP – IVG - prikaz	Kulturni dom Zavrh, Zavrh, 2232 Voličina	10.00
16.12. 2008	Reja krav dojil, Vzreja telet, Osnovno izobraževanje iz navzkrižne skladnosti	SKOP/KOP – predavanje	Dvorana KGZ Ptuj	9.00
17.12. 2008	Praktično sestavljanje kolobarja, poljščinam in okolju prijazni ukrepi pri pridelavi	SKOP/KOP – ZEL-predavanje	Dvorana KGZ Ptuj	9.00
18.12. 2008	Prilagajanje poljedeljske pridelave klimatskim spremembam	SKOP/KOP – IPL-predavanje	Dvorana KGZ Ptuj	9.00
18. 12. 2008	Deteljno-travni njivski kolobar, pridelava žit v kolobarju, strniščni dosevki	SKOP/KOP – predavanje	Kulturni dom Lenart, Trg osvoboditve 1, 2230 Lenart	10.00
19. 12. 2008	Rez sadnega drevja	SKOP/KOP – IPS -prikaz	Kmetija Brglez Jože, Brezje pri Oplotnici	10.00
29.12. 2008	Prilagajanje poljedeljske pridelave klimatskim spremembam	SKOP/KOP IPL-predavanje	Dvorana KGZ Ptuj	9.00

IKC - Inštitut za kontrolo in certifikacijo UM

Vrbanska c. 30, 2000 Maribor
Tel.: 02 250 58 49, fax: 02 229 60 71
ikc-info@uni-mb.si, www.ikc-um.si

Vaše prijave v postopek certificiranja ekološkega kmetijstva in integrirane pridelave sprejemamo vse leto, vendar pa je najprimernejši čas do 31.12.2008, ker s tem pridobite pravico do subvencij za leto 2009.

Kmalu na novem naslovu:
Pivola 8, SI - 2311 Hoče
Tel.: 02 613 08 31, - 32

Marina Koren
direktorica

izr. prof. dr. Martina Bavec
strokovni vodja

Polonca Repič
vodja kontrole
ekološkega kmetijstva

Nives Adamič Kričaj
koordinatorka kontrole
ekološkega kmetijstva (A)

Nevenka Poštrak
koordinatorka kontrole
ekološkega kmetijstva (B)

Cene pridelkov so se znižale

V tretjem četrtletju so cene kmetijskih pridelkov padle za 6,6 % v primerjavi s predhodnim četrtletjem. Cena žit je v povprečju padla za skoraj 29 %.

Cene kmetijskih pridelkov pri pridelovalcih so po podatkih Statističnega urada RS (SURS) v tretjem četrtletju 2008 v primerjavi z drugim četrtletjem padle za 6,6 %, od tega cene rastlinskih pridelkov kar za 19,3 %, medtem ko so cene živali in živalskih pridelkov porasle za 1,7 %. Cena žit je v povprečju padla za 28,9 % (padla ni le ječmen), krmnih rastlin za 29,2 %, zelenjadnic za 13,2 %, sadja za 24,3 %.

V primerjavi z enakim obdobjem leta 2007 so bile cene kmetijskih pridelkov v povprečju višje za 14,2 %. Najbolj se je dvignila cena industrijskim rastlinam in sadju, padla pa krmnim rastlinam, cvetju, okrasnim rastlinam in sadikam.

Po podatkih SURS je bila v prvih osmih mesecih letošnjega leta vrednost odkupljenih pridelkov za 13,4 % večja kot v enakem obdobju leta 2007.

CENE INPUTOV RASTEJO HITREJE KOT CENE PRIDELKOV

Cene inputov (proizvodov in storitev za tekočo porabo ter za investicije v kmetijstvu) so bile v tretjem četrtletju 2008 v primerjavi z drugim četrtletjem v povprečju višje za 4,1 %, a kar za 22,9 % višje kot v enakem obdobju leta 2007. Cene proizvodov in storitev za tekočo porabo so v tem obdobju porasle za 30,2 %. Ponovno beležimo rekor-

Vrsta pridelka	NDV €/glavo	Indeks NDV	Prodajna cena €/kg, l	Stroški minus subvencije €/kg, l	Koeficient ekonomičnosti
Mleko (4500 l/kravo)	939,90	109	0,337	0,369	0,91
Mleko (6500 l/kravo)	1442,09	109	0,337	0,298	1,13
Mlado pitano govedo	244,38	86	1,493	1,788	0,84
Pitana jagnjeta	37,52	82	2,059	3,571	0,58
Prašiči (kombinirana krma)	22,41	89	1,159	1,256	0,92
Prašiči (močna krma)	-19,38	-143	1,159	1,465	0,79

den skok cen gnojil. V primerjavi z istim tromesečjem leta 2007 so se gnojila podražila za 231,4%, sestavljena bolj kot enostavna.

Če rast cen inputov primerjamo z rastjo cen pridelkov, ugotovimo, da so cene inputov kar za 1,6-krat prehitelo rast cen pridelkov.

EKONOMSKI POLOŽAJ V ŽIVINOREJI

V pretekli številki Zelene dežele smo si ogledali dogajanja na trgu z žiti, tokrat pa se posvetimo stanju v živinoreji. Iz analitičnih kalkulacij, ki jih pripravlja Kmetijski inštitut Slovenije, smo primerjali nekatere rezultate poslovanja v obdobju od januarja do oktobra 2008 (1.-10. 2008) z doseženimi rezultati v letu 2007. V preglednici so podatki o povprečni doseženi neto dodani vrednosti (NDV) v prvih desetih mesecih letošnjega leta ter indeks NDV - primerjava s povprečnim NDV v letu 2007. Podana sta še podatka o prodajni ceni ter stroških, zmanjšanih za subvencije, v istem obdobju. Koeficient ekonomičnosti - razmerje med prodajno ceno in stroški, zmanjšanimi za subvencije - ponazarja

pokritost stroškov s prihodki od prodaje.

Neto dodana vrednost se je povečala le pri prireji mleka, medtem ko se je dohodkovni položaj v vseh ostalih proizvodnih usmeritvah močno poslabšal. Negativni rezultat se je še poglobil v prašičereji na osnovi močnih krmil. Prodajna cena presega stroške le pri prireji mleka z višjo mlečnostjo (6.500 l/kravo), medtem ko je pri ostalih pridelkih velik razkorak med odkupnimi cenami in stroški prireje. Največji je pri pitanju jagnjet, kjer prodajna cena pokriva le 58 % stroškov. Pri mladem pitanem govedu je pokritost 84 %, v prašičereji pa glede na način krmljenja od 79 do 92 %.

Podatki tržno informacijskega sistema Agencije za kmetijske trge in razvoj podeželja kažejo, da so bila v letošnjem letu (sezonska) nihanja dejanske odkupne cene mleka zmerna in so v septembru dosegle 34,80 evra/100 kg. Stabilne oziroma v rahlem porastu so tudi cene govejega mesa, ki so v začetku novembra za 100 kg

hladne mase trupov kakovostnega razreda A R3 dosegle ceno 319,72 evra. Cena svinjskemu mesu je v zadnjih tednih močno padla in v 45. tednu (3. do 9. november) znašala le še 144,54 evra/100 kg klavnih trupov. Nihanje cen jagnjetine je bolj izrazito: v istem obdobju je odkupna cena za jagnjeta z maso trupov od 12 do 22 kg dosegla 401,41 evra/100 kg.

POGLED NAPREJ

Kmetijski pridelki so vse bolj podvrženi zakonitostim globalnega trga, ki je sila nepredvidljiv. Kdo bi si upal napovedati, da se bo cena koruze od februarja do novembra več kot prepolovila? Razlogi, kot so podnebne spremembe, povečano povpraševanje v razvijajočih se državah, uporaba pridelkov za energente, cena goriv ... ne pojasnijo v celoti teh nihanj. Nad našim kmetijstvom pa poleg tega visi še groznja izgube »domače« trgovine, s čimer naj bi se še zmanjšal tržni delež domače živilsko predelovalne industrije. Rešitev je seveda le v kakovosti izdelkov in večji konkurenčnosti. Zmanjšanja kmetijske pridelave si ne moremo privoščiti, nasprotno, nezavidljivo stopnjo samooskrbe bi morali v prihodnje (navkljub globalizaciji!) nujno celo povečati. Obdobje recesije je priložnost, da kmetijstvu vrnemo prvobitno funkcijo pridelovalca hrane.

»MAG. NEVA PAJNTAR

Letna odbira bikov za umetno osemenjevanje

Tako kot vsako leto so tudi letos delovne skupine za odbiro in ocenitev bikov za osemenjevanje in pripust opravile v jesenskem času letni pregled in ocenitev mladih, čakajočih in testiranih bikov na osemenjevalnih centrih Preska, Murska Sobota in Ptuj ter vzrejnih centrih Murska Sobota, Nova Gorica in BF na posestvu v Logatcu za potrebe umetnega osemenjevanja govejih plemenic. Na vzrejnih centrih Murska Sobota, Nova Gorica in BF se vzrejajo mladi biki, ki so potomci načrtnega osemenjevanja odbranih krav (bikovskih mater) ter najboljših (elitnih) testiranih bikov iz domače in tuje selekcije. Biko odbirajo in ocenijo vsake 3 do 4 mesece, da se biki vhljevijo v osemenjevalna središča v starosti 13-15 mesecev.

Osnovna naloga delovnih skupin, ki jih imenuje kmetijski minister na osnovi zakona o živinoreji in podzakonskih aktov, je odbira najboljših bikov za umetno osemenjevanje ter s

tem tudi prispevek k napredku v slovenski govedoreji. V osemenjevalne centre je vsako leto vključenih cca 20-25 mladih bikov lisaste, 12-15 bikov rjave in črno-bele pasme ter 2-3 biki limuzin, šarole in belgijske beloplave pasme. Mladi biki lisaste, rjave in črno-bele pasme se testirajo predvsem na privesnicah v kontroliranih čredah s 1000 do 2500 osemenitvami. Število izdanih doz po mladem biku je določeno v rejskem programu. Mesni biki (limuzin in šarole) so namenjeni predvsem za potrebe gospodarskega križanja mlečnih in kombiniranih pasem in manj za osemenjevanje v čistih rejah, ker je število le-teh v Sloveniji majhno, pa še v teh se zaradi narave reje veliko uporablja naravni pripust.

Namen delovnih skupin je čim več prispevati k napredku slovenske govedoreje, zato želimo, da se mladi biki uporabljajo predvsem na privesnicah, da je test čim bolj realen, da zagotovi-

mo minimalno potrebno število potomcev (cca 80 hčera po biku), ki doprinejajo k dovolj visoki zanesljivosti ocene in ob morebitnih slabših genetskih sposobnostih ne naredijo preveč škode v populaciji. Praviloma naj bi bila vsaka generacija bikov boljša od starševske generacije, kar se je v praksi do sedaj tudi potrdilo.

Delovna skupina vsako leto oceni tudi bike, ki imajo opravljen test na potomcih, ter najboljše ocenjene ponovno odpre za osemenjevanje. S semenom teh bikov naj reji semenijo vse ostale plemenice glede na rezultate testa in proizvodnih lastnosti plemenic ter ocen zunanosti. Opozoril bi še, da je potrebno skrbno voditi poreklo in paziti na parjenje v sorodstvu, ker se tako doma kot v tujini uporabljajo linije bikov, ki doprinašajo k napredku največ in je le-teh zelo malo.

Tudi za leto 2009 bo v decembru izdan katalog bikov za umetno osemenjevanje, ki vam bo na

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
LJUBLJANA

voljo pri vaših molznih kontrolorjih, osemenjevalcih oziroma distributerjih semena. S pomočjo selekcijskih služb na območjih Zavodih in svojega znanja si lahko pripravite osemenjevalni načrt za vaše plemenice, da bi bili pri reji goveda kar najbolj uspešni.

»MATIC RIGLER

Privesnica STRUNA (oče AMOR), prvonagrajena na kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni 2008; rejec Peter Popič.

V Celju se je predstavilo »Podeželje v mestu«

Že tradicionalna prireditve »Podeželje v mestu« na Glavnem trgu v Celju prvo sredo v oktobru je tudi letos privabila številne obiskovalce. Tema letošnje prireditve je bila: Pira in ostala stara žita v prehrani sodobnega človeka.

V dopoldanskem času je bilo v Celjskem domu predavanje na temo Pridelava žit skozi zgodovino in Pražita v sodobni kuhinji. Udeležencev je bilo 80, od tega večina dijaki Srednje zdravstvene šole. Po predavanju so si lahko ogledali razstavo Od zrna

do krožnika, en razred dijakov pa smo peljali tudi v Soržev mlin v Polže.

Stojnice s ponudniki, ki že vrsto let ponujajo svoje dobrrote, so ves dan privabile številne obiskovalce. V popoldanskem času so se predstavili ljudski pevci in godci s širšega območja.

Organizatorji Zavod Celeia Celje, Društvo »Raznolikost podeželja«, Združenje ekoloških pridelovalcev in predelovalcev »Deteljica« in Zavod za gozdo-ve Slovenije pa že razmišljamo, kako v bodoče privabiti še več

obiskovalcev, saj namen prireditve ni samo predstaviti dejavnosti na podeželju, ampak potrošniku približati pridelke in izdelke z območja, saj je hrana, pridelana v bližnji okolici, kupljena neposredno pri kmetu, brez posrednikov, višje kakovosti. Ponudniki so predstavljeni v katalog Ponudba našega podeželja, ki smo jo delili obiskovalcem na prireditvi, objavljena pa je tudi na internetnih straneh naših štirih občin.

Vabljeni, da obiščete stojnice na tržnici v Celju, Laškem,

Vojniku ter Mercator centru ob torkih popoldan, lahko pa kmetije tudi obiščete. Tako boste spoznali še marsikaj, kar ponuja naše raznoliko podeželje.

»MOJCA KRIVEC,
KGZS - ZAVOD CE

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
CELJE

Delegacija francoskih študentov kmetijstva – živinoreje na obisku v Pomurju

Oktober so v okviru zaključne naloge Slovenijo obiskali študentje živinoreje iz Francije. Osnovni namen njihovega obiska je bil, da čim bolj spoznajo kmetijstvo in predelovalno industrijo v Sloveniji, kakor tudi trenutna razmerja v cenovni politiki med vhodno surovino in končnim uporabnim proizvodom. Naša država je za tuje študente še toliko bolj zanimiva, ker je v svoji kratki samostojni zgodovini menjala kar tri politične ureditve in si uspešno začrtala svojo prihodnost. V času obiska, to je med 13. in 17. oktobrom 2008, so francoski študentje, skladno s programom, vsak dan obiskali po en zavod Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije.

V torek, 14. oktobra, so obiskali Pomurje, kjer so si najprej ogledali mesno industrijo Pomurka d.d.. Milan Dominko jim je pred-

stavil postopek sprejema živali, način zakola, predelavo surovine do končnega proizvoda. Sledil je ogled Pomurskih mlekarn d.d., kjer jim je gospa Silva Duh predstavila način dela v mlekarni, zagotavljanje kakovosti izdelkov in smernice nadaljnjega razvoja. Takoj za tem so v družinskem podjetju Kodila d.o.o. spoznali čarobni okus prekmurske šunke, postopek priprave, tradicijo in bistvo blagovne znamke Diši po Prekmurju. Podjetje je predstavil Janko Kodila. Sledil je obisk KGZ Murska Sobota, kjer jim je dr. Stanko Kapun predstavil de-

javnosti zavoda, mag. Tatjana Čeh pa delovanje kemijskega laboratorija. O centru mladih plemenskih bikov lisaste pasme jim je spregovoril mag. Aleš Horvat, ki jih je tudi seznanil z rejskim ciljem za to pasmo. Študentom so ob strokovnem komentarju predstavili še dva mlada bika.

Čas po kosilu je bil namenjen tudi kulturi, saj so gostje iz Francije obiskali edinstveno arhitekturno znamenitost svetovno znanega arhitekta Jožeta Plečnika. To je cerkev Gospodovega vnebovzeta v Bogojini, zgrajena leta 1925.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
MURSKA SOBOTA

Sledil je ogled družinske kmetije lisaste pasme Rantaša v Bolehnečicah. Kmetija leži v Ščavniški dolini, kjer so ugodni pogoji za govedorejo. V sodobnem hlevu s prosto rejo je 40 krav molznic, boksi za 35 plemenskih telic, porodnišnica in boksi za tele. Hlev je bil zgrajen s pomočjo SAPARD sredstev. Za konec so študentje obiskali znamenito Radgonsko klet pod slapom in poskusili skrivnosti zlate penine in traminca.

Delegacija je dobila celovito predstavitev Pomurja, za katerega velja, da je ena zadnjih oaz neokrnjene narave, harmonije okusov in gostoljubnih ljudi.

»MARJAN ŠPUR

Kaki – rajsko jabolko

Kaki je zaradi okusnih in zdravih plodov vedno bolj iskana in zaželena rastlina.

Včasih je veljalo, da je kaki primorska rastlina, ki v notranjosti Slovenije ne uspeva. Zaradi nepoznavanja sort in njenih značilnosti, predvsem trpkosti plodov drevesne zrelosti, kaki ni bil zanimiv. Posamezna drevesa, polna kakijevih plodov, pa danes krasijo marsikateri vrt širom Slovenije.

Glede na užitnost trdih plodov, delimo kaki v štiri skupine:

PCA (pollination constant astringent)

V to skupino spadajo sorte, katerih plodovi so ne glede na oplodnjo trpki. Plodovi se morajo umediti. Taka sorta je **hachiya**. Sorta ima debele, okroglasto koničaste plodove, ki so zelo okusni. Je pa nekoliko občutljivejša za mraz.

PCNA (pollination constant non astringent)

V to skupino spada sorta **jiro**. Plodovi te sorte so ne glede na oplodnjo užitni trdi. Plodovi so

srednje debeli, sploščeni in kvadratni. So dobrega okusa, vendar moramo vedeti, da je sladkost trdega ploda pogojena tudi s klimo in se lahko od leta do leta nekoliko spreminja.

Sorta **fuyu** je tudi trdoužitna sorta, ki ima tudi moške cvetove. Plodovi so srednje debeli, malo sploščene, okroglasto kvadratne oblike. Zaradi pozne dozorevanja je sorta primernejša za toplejša področja oz. toplejše lege.

PVNA (pollination variant non astringent)

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
NOVA GORICA

V to skupino spada sorta **kaki tipo**, ki je pri nas najbolj razširjena in spada med glavne sorte. Neoplojeni (partenokarpni) plodovi so trpki, medtem ko so oplojeni plodovi, ki imajo vsaj 3 do 4 koščice, užitni trdi.

Kaki tipo ima srednje debele do debele plodove okroglaste oblike in zelo dobrega okusa. Sorta je tudi zelo rodna.

Sorta **vaniglia** je tudi variabilna sorta, ki pa ima tudi moške cvetove. Plodovi so malo sploščene, okroglaste oblike, srednje debeli do debeli in dobrega okusa

PVA (pollination variant astringent)

Plodovi sort iz te skupine ne izgubijo trpkosti v celoti niti, če so oplojeni.

Kakršnekoli informacije o sortah in sadikah lahko dobite v drevnici v Biljah ali po telefonu: 05 30 54 109 in 30 54 301.

Cviček – naš vinski posebnež

Kmetijsko gozdarski zavod Novo mesto in Kmetijski inštitut Slovenije sta razvila projekt »Spremljanje nekaterih parametrov kakovosti in geografskega porekla vina cviček PTP« z namenom boljše zaščite tega vinskega posebneža, kot ga nekateri imenujejo.

Da bi prispevali k višji kakovosti in še učinkovitejši zaščiti cvička PTP (priznana tradicionalno poimenovanje) ter v prihodnje odpravili dvome glede morebitne zlorabe tega vinskega posebneža, so na Kmetijsko gozdarskem zavodu Novo mesto v povezavi s Kmetijskim inštitutom Slovenije razvili projekt z naslovom »Spremljanje nekaterih parametrov kakovosti in geografskega porekla vina cviček PTP«. Cilj projekta je vzpostavitev podatkovne baze za avtentična vina cviček PTP v dveh zaporednih letnikih.

Pridelava cvička z oznako PTP je omejena na absolutne vinogradniške lege znotraj dolenskega vinorodnega okoliša, kjer vinarji letno pridelajo okrog 10 milijonov litrov tega vinskega posebneža. Ugoden položaj cvička na trgu v zadnjih letih je spodbudil nekatere špekulante, da skušajo zlorabiti njegov tržni položaj. Po ugotovitvah Kmetijsko gozdarskega zavoda Novo mesto, ki velja za strokovno ustanovo na področju kmetijstva v vinorodni deželi Posavje, je veljavna zakonodaja glede cvička v tem trenutku že preveč splošna oz. ohlapna. Ni namreč dovolj, da je cviček PTP vse, kar je svetlo rdeče - rubinaste barve, kot barvo opredeljuje 2. odstavek 8. člena Pravilnika o vinu z oznako priznanega tradicionalnega poimenovanja. Kot je povedal direktor Kmetijsko gozdarskega zavoda Novo mesto **Jože Simončič**, je treba prav v luči dodatne zaščite cvička in v skrbni zanj čimprej pristopiti k razširitvi veljavnega pravilnika z novimi, natančnejšimi merili, kot so intenzivnost barve, določitev barvnih tonov, vsebnost polifenolov in sestava stabilnih izotopov. Prav s poskusi in tehnološkimi izsledki bodo skušali razviti metode in oblike kontrole za preverjanje avtentičnosti geografskega porekla, s čimer bodo lahko zaščitili tako pridelovalce kot potrošnike. Končni cilj projekta bo namreč vzpostavitev podatkovne baze za avtentična vina cviček PTP v dveh zaporednih letnikih, ki bo dala odgovor na vprašanje, ali je mogoče govo-

riti o izenačenosti in ponovljivosti določenih kemijskih sestavin vina cviček PTP znotraj vinorodnega okoliša Dolenjske.

Projekt »Spremljanje nekaterih parametrov kakovosti in geografskega porekla vina cviček PTP« sodi v okvir ciljnega raziskovalnega programa »Konkurenčnost Slovenije 2006-2013«, ki ga financirata Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS (ARRS) ter Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS. Gre za dvoletni projekt, ki je nastal na pobudo novomeškega kmetijsko-gozdarskega zavoda. Omenjeni projekt je tudi primer dobrega strokovnega sodelovanja na področju vinarstva, saj poleg Kmetijsko gozdarskega zavoda Novo mesto sodelujeta tudi Kmetijski inštitut Slovenije kot prijavitelj projekta in Zadruga Konzorcij cviček z.o.o..

Nosilca projekta, dr. Franc Čuš s Kmetijskega inštituta Slovenije ter Samo Hudoklin s Kmetijsko gozdarskega zavoda Novo mesto, sta povedala, da bodo z rezultati projekta sproti obveščali raziskovalno in strokovno javnost.

»SAMO HUDOKLIN,
UNIV. DIPL. INŽ. AGR.,
SVETOVALEC ZA VINARSTVO

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
NOVO MESTO

ZAVAROVANJE IZPADA PROIZVODNJE MLEKA

PRI REJI PLEMENSKIH KRAV POGOSTO PRIHAJA DO POŠKODB IN BOLEZNI, KAR IMA ZA POSLEDICO TUDI IZPAD PROIZVODNJE MLEKA.

Zato smo v Zavarovalnici Triglav pripravili posebno ponudbo kmetijskih zavarovanj in jih združili v živinorejski paket, ki zajema:

- temeljno zavarovanje plemenskih krav,
- NOVO zavarovanje delnega izpada proizvodnje mleka in
- ugodnost pri zavarovanju krmnih rastlin za potrebe prehrane plemenskih krav.

Več informacij dobite pri zavarovalnih zastopnikih in na poslovnih mestih Zavarovalnice Triglav.

triglav

ZAVAROVALNICA TRIGLAV, d.d.

Repa s fižolom

50 dag fižola v zrnju, 50 dag kisle repe, žlici koruzne moke, 1 čebula, 5 dag maščobe, 1 vejica timijana, 2 lista mete, sol, poper

Priprava:

Posebej skuhamo namočen fižol in repo. V mrzlo vodo zamešamo koruzno moko in jo vlijemo h kuhanemu fižolu. Dodamo še kuhano repo. Na maščobi zarumenimo sesekljano čebulo in jo primešamo k jedi, dodamo vse začimbe in pustimo, da repa s fižolom vre še 15 minut. Jed mora ostati gosta.

Sveti Miklavž peče piškote

Na predvečer godu (5. decembra) naj bi v sv. Miklavž od hiše do hiše prinašal otrokom darila. Na poti ga spremljajo angeli, simboli dobrega, in hudobni parkeljni. Sveti Miklavž ali sveti Nikolaj, ki goduje 6. decembra, simbolizira darežljivost. Nekdaj je sv. Miklavž pridnim otrokom prinesel jabolka, orehe in suho sadje, porednim otrokom pa šibo.

V 11. stoletju je bil sv. Nikolaj predstavljen kot svetnik, ki prihaja ponoči v preproste kmečke izbe in razkošne mestne hiše, nato pa izgine v noči. Bil je resnična osebnost, živel je v tretjem in četrtem stoletju našega štetja v Patari.

V Evropi sv. Nikolaj vodi v številu njemu posvečenih cerkva - teh je v Sloveniji blizu 200, hkrati pa je tudi zavetnik ljubljanske nadškofije. Za svojega zavetnika so ga namreč izbrali ljubljanski ribiči in čolnarji, ki so živeli v bližini cerkve, in jo poimenovali po svojem zavetniku.

DEŽELNA BANKA SLOVENIJE

Pred časom sem v dnevnem časopisju zasledil, da ste bili s strani Banke Slovenije izbrani za prodajo numizmatičnih vrednosti. Ker prihaja čas obdarovanj, spominski oziroma zbirateljski kovanci pa so zelo lepo darilo, me zanima, če imate kovance še na zalogi in kje jih lahko kupim?

V Deželni banki Slovenije vam nudimo različne vrste zbirateljskih in spominskih kovancev, ki jih je Republika Slovenija izdala v letu 2008 ob **predsedovanju Slovenije Evropski uniji**, ob **250-letnici rojstva Valentina Vodnika** in ob **500. obletnici rojstva Primoža Trubarja**. Odločite se lahko tudi za **set slovenskih kovancev za leto 2008**.

Zbirateljski oziroma spominski kovanci so vam na voljo v 88 enotah Deželne banke Slovenije, podrobnejše informacije na temo numizmatike pa najdete tudi na spletnem naslovu www.dbs.si pod rubriko Numizmatika in na brezplačni telefonski številki DBS FON 080 17 55 vsak delovni dan med 8. in 16. uro.

DBS NET

DBS PRONET

www.dbs.si

KMETIJSKO GOZDARSKA ZBORNICA SLOVENIJE in KGZ - KMETIJSKO GOZDARKI ZAVOD MARIBOR

Vabita 11. in 12. decembra na 4. Lombergarjev sadjarski posvet in
1. vinogradniški posvet v dvorani Zavarovalnice Maribor (Cankarjeva 3, Maribor)

1. VINOGRADNIŠKI POSVET – četrtek, 11. december

Program posveta:

- 8.00–9.00 Prijava udeležencev posveta in pogostitev s kavo
9.00–9.15 Pozdrav udeležencem (Ciril Smrkolj, predsednik KGZS)
Otvoritev posveta (dr. Stane Klemenčič, direktor KGZ Maribor)
9.15–10.00 Izhodišče in smer razvoja slovenskega vinogradništva;
Preventivni dejavniki na odpornost vinske trte
(Roman Štabuc in Simona Hauptman, KGZ Maribor)
10.00–10.15 Modri pinot in njegovi kloni (dr. Stanko Vršič, UM - Fakulteta za kmetijstvo)
10.15–11.00 Izkušnje z zatiranjem peronospore vinske trte v letu 2007 in 2008;
Izkušnje z zatiranjem oidija vinske trte v letu 2007
(mag. Jože Miklavc, Miro Mešl, Boštjan Matko, KGZ Maribor)
– 11.30 Odmor in prigrizek
11.30–12.15 Izkušnje s preprečevanjem pojava trsne rumenice počrnelosti lesa (Bois noir);
Rezultati spremljanja pojava trsni rumenic v SV Sloveniji in možnosti zatiranja
posameznih vrst prenašalcev; Rezultati zatiranja akarinoze vinske trte
(mag. Jože Miklavc, Miro Mešl, Matko Boštjan)
12.15–13.00 Izkušnje z zatiranjem peronospore in oidija na vinski trti
(dr. Ivan Žežlina, KGZ Nova gorica)
13.00–13.15 Prvi slovenski kloni vinske trte klonske selekcije STS Ivanjkovci
(Alica Topolovec, mag. Tanja Vaupotič, KGZ Maribor)
13.15–14.00 Rezultati klonske selekcije vinske trte na inštitutu za vinogradništvo in
vinarstvo Badacsony na Madžarskem (dr. Gizella Jahnke, University of Pannonia,
Centre for Agricultural Sciences in Badacsony)tomaj
14.00–14.15 Zavarovalniški pogoji v trajnih nasadih (mag. Dejan Zdovc, Zavarovalnica Maribor)
14.15–14.30 RAZPRAVA

Opozorilo: Vsi referati posveta so uvrščeni v seznam predavanj SKOP in KOP

Udeležnina: 10 EUR, poravnali jo boste pred pričetkom posveta med 8. in 9. uro.

4. LOMBERGARJEV SADJARSKI POSVET – petek, 12. december

Program posveta:

- 8.00–9.00 Prijava udeležencev posveta in pogostitev s kavo
9.00–9.15 Pozdrav udeležencem (Ciril Smrkolj, predsednik KGZS)
Otvoritev posveta (dr. Stane Klemenčič, direktor KGZ Maribor)
Vpliv proti točne mreže na kakovost jabolk v sadovnjakih avstrijske Štajerske
(Leonhard Steinbauer, Poskusna postaja Haidegg v Avstriji)
10.15–11.15 Predstavitve programa za namakanje podjetja NETA FIM
(Ziv Charitt, Kibbutz Magal D.N Hefer, Izrael)
11.15–12.15 Izkušnje z namakanjem jablanovih nasadov na Južnem Tirolskem
(Martin Thalheimer, Poskusna postaja Laimburg, Italija)
12.15–13.30 Odmor s pogostitvijo
13.30–13.45 Ekonomska upravičenost investiranja v mreže proti toče in namakanje jablanovih
nasadov (mag. Avgust Janežič, KGZ Maribor)
13.45–14.00 Prve domače izkušnje kemičnega redčenja cvetov in plodičev jablan v pridelavi s
pripravkoma ATS in MaxCel (mag. Zlatka Gutman-Kobal in Andrej Soršak, KGZ Maribor)
14.00–15.30 Izkušnje z zatiranjem jabolčnega zavijača v letih 2007 in 2008
Izkušnje z zatiranjem jablanovega škrlupa v letih 2007 in 2008
Izkušnje z zatiranjem jablanove pepelovke v letu 2008
Izkušnje z zatiranjem sadnega listnega dupljarja v letu 2008
Izkušnje z zatiranjem ameriškega kaparja v letu 2008
(mag. Miklavc Jože, Miro Mešl, Boštjan Matko, KGZ Maribor)
15.30–16.00 Odmor s kavo
16.00–16.45 Pridelava jabolk z uporabo, a brez ostankov FFS na plodovih (dr. Stanislav Tojnk in
dr. Mario Lešnik, UM - Fakulteta za kmetijstvo; mag. Peter Zdravec, KGZ Maribor)
16.45–17.00 Fenolne snovi v sadju ter njihov pomen za rastline in ljudi
(dr. Robert Veberič, Univerza v Ljubljani, BF)

Opozorilo: Vsi referati posveta so uvrščeni v seznam predavanj SKOP in KOP

Udeležnina: 20 EUR, poravnali jo boste vpred pričetkom posveta med 8. in 9. uro.

Organizacijski odbor posveta: Zlatka Gutman-Kobal, Andrej Soršak, Vojko Bizjak

Varno naloženi jesenski depoziti

Izkoristite ugodne pogoje vezave do 21. decembra 2008.

DEŽELNA BANKA SLOVENIJE

vedno blizu

DBS FON
080 17 55

DBS NET www.dbs.si